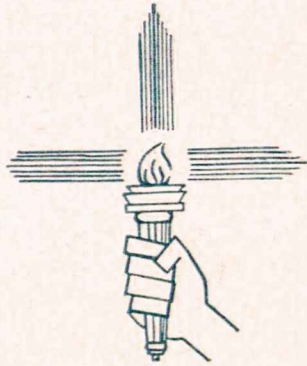

ATEITIS

1956, RUGSEJIS, NR. 7

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1956 METAI Nr. 7

RUGSĖJIS - SEPTEMBER

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė, Juozas Baužys, Dalia Karaliūtė, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taisy savo nuožiūra. Nepanaudoti rašiniai saugomi ir gražinami autoriui prašant.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE,
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLENmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Simas Sužiedėlis — Teauga jūsų žinojimas	153
šiluvos Marijos Giesmė	154
Jie buvo jauni ir nepalaužiami (Laiškai apie lietuvius Sibire)	155
Juozas Budzeika, M.I.C. — Lietuvos Fatima	156
Danutė Brazytė — Pavasarėjant	158
Maironis — Daigės rugsėjis (eil.)	159
Genutė Buračaitė — Miestas (eil.)	160
Knyga, kuri bus jaunystės palydovu (Pasikalbėjimas su "Jaunystės Maršo" auto.iumi)	162
Alfa Sušinskas — Meilę žiebtį ar meilę gniaužti	162
Jonas Staškevičius — Kanados miškuose skambėjo Maironio eilėraščiai	164
A. K. — Europos ateitininkų sąskrydis	165
Vytautas Rastonis — Muzikos instrumentai simfoniniame orkestre	166
Jūratė Kazickaitė — Mergaičių karalystė Putname	167
Nerima Narutė — Ruduo (eil.)	167
Romualdas Kisielius — Vakare (eil.)	169
J. Medaitis — Pradėčiau viską iš naujo	168

S P O R T A S

P. Ganvytas — Profesionalizmo laiptais	169
Pastabos, pastabėlės	170

D A R B A I I R Z M O N Ė S

Antanui Vaičiuliaičiui 50 metų	171
Kultūros Kongresas Chicagoje	171
"Kristaus Istorijos" autoriui mirus	172
P. V. — Jonas A. Gylys gavo daktaro laipsnį	172

A T S K L E I S T A K N Y G A

D. Karaliūtė — Daina, idilės ir pergamentas (Radausko, Meko ir Grigaitytės poezijos knygos)	172
D. Karaliūtė — A. Daranausko "Sniego platumos"	173

PLAČIAME PASAULYJE .....

KREIVOS ŠYPSENOS .....

ŠACHMATAI .....

III virš.

Viršelio 1 psl. — Vakaras Kennebunkporte,
Tėvų Pranciškonų sodyboje, Nuotr. V. Augustino.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus.

*Plačiomis akimis apsidairyk po pasaulį.
Plieno paukščių aplėk aplink žemės rutulį
— darbo galybę pajusi; nusileisk giliai į žemės vidų — prakaituoto darbo vaisių ir čia pamatysi. Kur tik tavo koja žengs ir nuostabų žmogaus kūrinį išvelgs, tai bus vis darbo vaisiai.*

Darbas yra tikrasis išradėjas visose gyvenimo srityse; jis yra žmogaus žemiškojo gyvenimo pagrindas.

*Alfa Sušinskas,
JAUNYSTĖS MARSAS, 42 psl.*

Vasario 16 Gimnazijos tautinių šokių grupė poilsio metu savo parke.

Nuotr. Dr. K. Pemkaus

TEAUGA JŪSŲ ŽINOJIMAS,

TESTIPRĖJA PASIRYŽIMAS!

ATEITIS jauniem jos skaitytojams prisistato pirmom mokslo dienom. Kai po vasaros atostogų vėl skleisite knygų lapus, jieskodami juose žinių savo protui pralavinti, Ateitis nori būti taip pat sklaistoma. Ji nori būti jūsų vadove ir šiais mokslo metais, kaip buvo ligi tolei, nors jūsų žinios dar praturtės, protas pagilės ir paastrės. Ateitis linki jums kuo geriausios sėkmės savo žinojimą gilinti ir plėsti.

Tačiau būsite, tur būt, patyrę, kad mokslas visų klausimų neišsprendžia — vis dar lieka kai kas nežinoma, neaišku ir nesuprantama. Mokslas ateina iki tikėjimo ir sustoja. Čia sustoja taip pat labai daug knygų ir mokytojų. Ateitis eina toliau: ji mokslą suveda su tikėjimu į šventąją santarmę, kaip yra gražiai pasakęs poetas Oskaras V. Milašius. Iš tikrųjų, tarp mokslo ir tikėjimo nėra nei prieštaravimo, nei prarajos, prie

kurios reikėtų sustoti. Žinojimas ir tikėjimas eina iš to paties Kūrėjo rankų. Jos lėmė žmonėms kai ką sužinoti — taip auga mokslas; ir jos paliko kai ką tikėti — tai pasako religija. Ateitis skuba į jūsų rankas, kad tų dviejų dalykų neišskirtumėt: mokydamies tikėtumėt ir tikėdami mokytumėtės.

Norėčiau tikėti, kad Ateitis nebus jūsų vadovėlių prislėgta, bet imama į rankas, sklaistoma ir skaitoma, laukiama vis nauja, kaip viešnia, kurios pasigendama. Aš turiu pagrindą taip tikėti. Ateitis ateina pas jus su tvirtais krikščioniškais ir tautiškais principais, su idealizmu, su giedria nuotaika ir paskatinimu siekti, kas yra gera, gražu ir kilnu. Jaunimą tai patraukia ne mažiau, kaip ir mokslas. Jaunimas jiesko ne tik tai tiesos, bet ir gėrio bei grožio, jiesko idealo, kuris visa tai apimtų ir tobulai išreikštų, būtų pasekamas ir pasiekiamas. Ateitis tokiu idealu

ŠILUVOS MARIJOS GIESMĖ

*Sveika Mergele, Šiluvos Marija,
Garsi stebuklais Lietuvos šalyje.
Tu mūsų džiaugsmas ir viltis,
Tu mūsų meilė ir širdis.*

*Minios suklupe po Tavo kojų
Meldžia palaimos apsiašaroje, —
Laimink, Marija, vaikelius,
Jų vargais klotus takelius.*

*Viešpaties meilę, stipresnę už mirtį,
Teikis, Marija, mūsų tautai skirti, —
Jos stebuklingoji liepsna
Bus mums lyg saulė amžina.*

(Iš senų giesmyno tekstų taisyta Kun. Jurgio Tilvyčio-Žalvarnio, ateitininkų himno autoriaus.)

stato Kristų, tobulą Žmogų ir Dievą, jaučiamą kiekviename gyvybės atsidūsėjime. Ar tai pasiekiamas idealas?

Idealas nebūtų tobulas, jeigu būtų lengvai pasiekiamas. Visa, ką mes pasiekiame, net ir labai didelėmis pastangomis, neteikia mums tokio pasitenkinimo, kad mūsų troškimai būtų visai apraminti. Mūsų širdies norai yra besaikiai, nes tasai Gėris, kuris gali mus patenkinti, jokių saiku nematuojamas. Visos kitos gėrybės yra ribotos — ar tai būtų mokslas ar menas, turtas, ar sveikata. Tai yra tik priemonės aukštesniam tikslui prieiti. Pro jas praename, kaip laiptais į namus. Kad žmogus neįsigeistų palikti žemės laiptuose, it valkata be namų, jam ir duotas tas neapmaldomas troškimas kopti vis aukščiau ir aukščiau, nieku nepasitenkinti, iki jo "širdis atsilsės Viešpatyje" (šv. Augustino žodžiai).

Ateitis be atilsio veda jaunimą tuo keliu jau 45 metai. Ji dar nieko neapvylė, kas ryžosi siekti to aukštojo idealo. Tam, be abejo, reikėjo ir reikia pasitempti. Jaunimui tai nėra per sunku, nes pačios savo prigimties skatinamas siekti didelių, idealių ir karžygiškų dalykų. Jauna širdis labiausiai yra pasinešusi kilnaus idealo link — ji veržiasi į jį visa savo energija, visu jaunu entuziazmu, ji nori "vis žengti pirmyn, kilti, kurti ir aukotis" (Noble). Tai yra jaunimo kelias.

Tai yra šuolis ateitin, kuri jaunųjų mintyse rodosi žavi, giedri ir gera. Taip turėtų būti. Tačiau gyvenimo tikrovėje ir kitaip apvirsta: jaunystės idealai apiblunka, dvasion išigrauzia nu-

sivylimas, širdis atvėsta ir netenka traukos kilniems siekimam. Jaunieji savo dvasia kartais susensta anksčiau, negu pražydi rausvi jų skruostai ir paširmija plaukų garbanos. Kas atsitinka, kad jaunas žmogus staiga užlūžta savo idealiam nusiteikime, kuriuo pati prigimtis buvo jį apdovanojusi?

Jaunystė yra dvasinio brendimo metas, tas laikas, kai jauno žmogaus dvasia prasiskleidžia visa savo jėga, lyg kokia atominė energija, kuri jį neša į padanges. Jaunas žmogus nuo žemės keliamas svajonių idealios meilės, tauraus gyvenimo ir noro aukotis dideliems siekimam. Bet kiek jaunystė yra veržli ir atvira gėriui, tiek ji yra traukli ir lipni gundymam. Vilionės prašneka tuo metu, kai kūno jėgos išsivysto ir ateina laikas brandinti dvasios pajėgas. Jaunimas tada stato mas ant slenksčio "tarp to, kas yra aukščiau žmogaus, ir to, kas yra žemiau gyvulio" (Fr. W. Foerster). Tai yra ženklas, jog pats laikas įtempti visas jėgas valiai grūdinti, būdai taurinti ir tikėjimui stiprinti. Kas to nesupranta ir ryžties neparodo, pralaimi. Nuo jo "net mokslas pasitraukia, kai būdas susilpnėja" (A. Carell). Atsitraukia išmintis ir atitolsta tikėjimas. Išauga jaunas žmogus su nerimu, kuris jį visą gyvenimą blaško.

Antroji priežastis, kuri "gali išblaškyti jaunimo rausvas svajones ir paskandinti beviltiškame pesimizme" (St. Šalkauskis), yra pati gyvenimo tikrovė. Joje nestinga nusivylimo, sunkiai įveikiamų kliūčių, suaugusiųjų pasipiktinimo, netiesos ir apgaulės. Jaunimas to viso tartum ne-

laukia, bet kai sulaukia ir nebūna pasiruošęs smūgius sutikti, jų neatlaiko ir palūžta. Pasiryžęs kalnus nuversti, dažnai apsiverčia ant pirmo pasitaikiusio kupsto, jei gerai neišsąmonina, kad gyvenime yra ne tik tai laimės ir džiaugsmo, bet yra taip pat kentėjimo ir skausmo. Tai reikia gerai suprasti dar jaunuose metuose.

Ateitis pirmuosius savo numerius buvo papuošusi skaidria gelsva spalva su rausvų erškėtrožių pyne. Taip ji išreiškė šviesų, jaunatvišką idealizmą, gaubiamą ir tykomą kentėjimo, kad primintų, jog didelių dalykų ir aukštų idealų tepasiekama keliu, vedančiu per aspera ad astra. Ji nori ir dabar priminti, kad tik tai toks kelias veda į laimėjimą. Tai yra kelias amžinosios jaunystės.

Jaunatvė visa savo jėga ir visu savo grožiu suklesti tam, kad ji būtų, sakytumei, susemta ir išsaugota su visu savo idealizmu. Žmogus gali ir turi būti savo dvasia visada jaunas, entuziastingas ir kūrybingas. Jis gali būti toks gyvosios dvasios žmogus, nes kiekvienas išgyvena jaunystę, ir jis turi toks būti dėl paties savęs ir dėl savo tautos. Mažajai lietuvių tautai tai yra neišvengiama, nes savo fizine galia ji negali nei pagarsėti, nei nuo stipresniųjų apsiginti. Stiprybę ir apsaugą jai tegali duoti tvirta, gyva ir kūrybinga dvasia. "Lietuvių tauta teesie graži, dora, tobula, giliai tikinti, karštai atsidavusi kūrybos darbui" — rašė Adomas Jakštas, pirmasis Ateities leidėjas.

Ateitis eina į jaunimą su ta gražiąja ir idealiaja dvasia, žinodama, kad jaunuosius ji gaivina ir stiprina. Kai jaunimas nesieks to, kas yra gražu, dora ir šventa, jį gali suvilioti avantiūros, aistrūs pomėgiai, skambūs, bet tušti šūkismai apie neribotą laisvę ir blankų žmogiškumą. Ateitis stengiasi apsaugoti nuo to paklydimo, kuris nei pačiam jaunimui, nei mūsų tautos ateičiai gero nežada. Ateitis telkia jaunuosius apie patį aukščiausį idealą, kuris neapvilia, nes tai yra tikrasis žmogaus "kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jon. 14,7).

Man yra didelio džiaugsmo sveikinti jaunuosius Ateities skaitytojus, kurie ryžtasi eiti tuo idealiu keliu. Jame viskas taip gražiai susiderina: mokslas ir tikėjimas, idealizmas ir gyvenimo tikrovė, asmuo ir tauta, žmogus ir Dievas. Ateities organizacijoje atsiveria dar plačios galimybės savarankiškai veikti, ugdytis ir stiprėti. Ateitis sukaupia ir didina mūsų jėgas, nes stato atliktinų uždavinių, reikalauja pasiaukojimo, pareigos pajautimo, paklusnumo ir drausmingo. Viso to turi būti išmokta ir ateičiai laimėta, kad daugiau gero padarytume ir sau patiem ir savo tautai.

Linkiu kuo geriausio pasisekimo, vėl parimus ant knygų. Teauga jūsų žinojimas ir testiprėja pasiryžimas siekti, kas yra kilnu ir gera.

Simas Sužiedėlis

Ateitininkų Federacijos Vadas

Jie buvo jauni ir nepalaužiamai vieningi

Redakcija gavo keletą laiškų, rašytų vieno grįžusio iš Sibiro vokiečio, buvusio karo belaisvio, kuriuose jis prisimena lietuvių tremtinius, su kuriais jam teko kelis metus drauge ten kalėti.

1956.4.16.

KONCENTRACIJOS stovyklose esu sutikęs daugybę lietuvių. Daugelio pavardes galėčiau dar ir dabar suminėti, bet daugelio, deja, jos iš mano atminties yra jau išdilę... Kad mes būtumėm žinoję, kad visus kontrolės punktus pereisime netikrinami, būtumėm galėję pargabenti tūkstančius kalinamųjų pavardžių, bet dabar, deja, tos progos nesame išnaudoję.

Svarbiausia trėmimų priežastis yra ta, kad Pabaltės kraštuose žmonės priešinasi Sovietų režimui. Iš draugų lietuvių aš žinau, kad daugelis žmonių dar ir šiandien gyvena miškuose, kaip partizanai, arba vis dar išėina į miškus, kad išvengtų budelių nagų. Kokią daugybę neapsakomų kančių turi iškentėti tos mažosios tautos! Tėvai ir sūnūs už spygliuotų vielų, gi šeimos išvartytos į pačias tolimiausias Sovietų Rusijos dykumas.

O vis dėlto aš nepaprastai stebėjauisi ypač lietuvių jaunuomenės nepalaužiamą valia, kurie nieko nebudami drąsiai ima šitą likimo našta ant savo pečių, niekindami visus pavojus, laikydamiesi didžiausio vieningumo ir tvirtai tikėdami savo tėvynės laisve. Tiesiog trūksta žodžių tam apsaityti.

... Nemanykite, kad jis jaučiasi ten vienišas. Ne, šalia ukrainiečių, estų, latvių, armėnų ir kitų lietuvių skaičius ten yra pats didžiausias. Buvimas gi dideliame savųjų būryje tremtį ir nelaisvę žymiai palengvina.

Jaunimas, norėdamas išsaugoti ir užgrūdinti savo fizinę jėgą ir šiek tiek užsimiršti savo sunkią dalį, sportuodavo. Tarp barakų buvo apie penketas krepšinio aikštelių. Įvairios tautybės turėjo savo rinktines, bet lietuvių rinktinė buvo niekieno nenugalima.

1956.5.10.

CIA NORIU aprašyti vieną mažą vaizdelį iš mano bendro stovyklos gyvenimo su lietuviais. 1949 m. pradžioje aš buvau uždaras Vologdos kalėjimo rūsyje. Be keleto vokiečių, latvių, rusų ir suomių didžiausią mūsų kameros dalį sudarė lietuviai. Jų buvo apie dvidešimt. Jie buvo beveik visi jauni, tvirti, neaplaužiami ir nepaprastai vieningi. Jie visai nebuvo nusiminę, nevaikščiojo nuleidę galvas, bet, priešingai, visu savo elgesiu rodyte rodė, kad jie didžiuojasi, jog gali kovoti ir aukotis už savo tėvynę.

Tuomet aš buvau tik 19 metų amžiaus, tat tarp tų jaunuolių aš jaučiausi labai gerai. Juk mes daugeliu atžvilgių buvome draugai to paties likimo, kurį patys laisva valia buvome pasiėmę ant savo pečių. Juk

mes buvome užsidegę skaisčiais jaunystės idealais ir visi turėjome tvirtą pasiryžimą kovoti, kaip kas išmanėme ir sugebėjome, už savo tėvų žemę. Ir tas mūsų veikimas dabar buvo pažymėtas kalėjimų ir koncentracijos stovyklų antspaudais.

Bet ir ten mes nenuutilome. Kiekvieną rytą ir vakarą jaunas lietuvis kunigas, kuris kalėjo kartu su tais jaunuoliais, laikydavo trumpas pamaldėles, kurios būdavo palydimos bažnytinėmis giesmėmis. O po to, šito įspūdžio aš niekad savo gyvenime neužmiršiu, pakildavo tie narsūs jaunuoliai, visi kaip vienas iš savo vietų, ir mes visi kartu su jais, ir dusliais kalėjimo rūsių skliautais tvirtai ir galingai nuaidėdavo lietuvių tautos himnas.

Sargai, kurie iš pradžių su didžiausiu riksmu ir keiksmiais norėjo mūsų giedojimą sutrukdyti, pamatę, kad tas nieko negelbsti, nusileido ir daugiau nebetrukėdė.

Dar ir šiandien to himno melodijos aš nesu užmiršęs.

Šitas ir daugybė kitų mūsų ir lietuvių bendro stovyklinio gyvenimo įvykių, padės Tamstai suprasti, kodėl aš taip domiuosi lietuvių, ypač jaunimo, likimu ir kodėl esu pasiryžęs, kiek tik mano jėgos leis, jiems padėti.

LIETUVOS FATIMA

JUOZAS BUDZEIKA, M. I. C.

Kas Portugalijai yra Fatima, tas Lietuvai šiluva. Šiluvoje du kartus yra apsireiškusi Dievo Motina. Čia yra stebuklingas jos paveikslas, kurį 1775 m. popiežius Pijus VI patvirtino, suteikė visuotinus atlydus, rugsėjo 8 — Marijos gimimo dieną, leido švesti visą oktavą ir apvainikuoti Karalienės garbės vainiku.

Šiluva, kaip ir Fatima, turi daug pagįjusių ligonių, atsivertusių nusi-dėjėlių, daug Dievo Motinos paguostų ir suramintų sielų. Tarp Šiluvos ir Fatimos yra tik vienas skirtumas, kad šiluva ilgą laiką būdama svetimųjų priespaudoje ir naikinama, niekada neturėjo tokių sąlygų iškilti, kaip Fatima. Iš dalies ir mes patys kalti, kad tokį didelį brangakmenį laikome slaptoje.

Marijos apsireiškimų istorijoje šiluva yra pirmoji vieta Europoje ir — antroji visame pasaulyje. 1531 m. pirmasis užrašytas Marijos ap-

sireiškimas yra Guadalupe, 1608 (ar 12) m. Šiluvoje, 1846 m. La Salette kalnuose, Prancūzijoje, 1858 m. Lurde ir 1917 m. Fatimoje, Portugalijoje. Be abejonės, Marijos apsireiškimų yra ir daugiau, tik jie, neturėdami tokios plačios visuomeninės reikšmės yra mažiau garsinami arba visai mums nežinomi.

Šiluvos nelaimė

Protestantizmas, iškilęs Vokietijoje ir radęs patogias sąlygas plėstis Lietuvoje, ją greit ir labai stipria banga nusiautė. Sofija Morkūnienė-Vnučkienė, priėmusi kalvinų tikėjimą ir pati tapusi karšta kalvinistė, šiluvos dvarą padovanojo kalvinistams. Katalikų bažnyčia liko sunaikinta. Paskutinis šiluvos katalikų klebonas kun. Holubka, nepajėgęs atsispirti prieš protestantų puolimus, paėmęs stebuklingąjį Marijos paveikslą, parapijos nuosavybės dokumentus ir kitus

bažnytinius daiktus, užkalė geležinėje skrynioje ir paslėpė žemėse po vienu dideliu buvusios bažnyčios akmeniu, o pats pasitraukė. Vieta, kur stovėjo katalikų bažnyčia, buvo kalvinų išarta ir dirvonu bei ganykla paversta. Dabar tik vienas šaltas didžiulis akmuo paliko šios vietos liudytojas ir sargas po juo paslėptų bažnytinių daiktų ir Marijos paveikslu.

Marijos pasirodymas

Praslinko 80 metų. Protestantizmas visoje Lietuvoje buvo giliai įsigalėjęs ir jau atrodė, kad katalikybė čia daugiau niekad nebeatgisis. Tačiau katalikai taip pat pradėjo judėti ir pamažu organizuoti prieš protestantizmą. Jiems į pagalbą atėjo pati Marija.

Vieną vakarą šiluvos vaikučiai, gandydami gyvulius prie ano akmens, pamatė netikėtą reginį: ant akmens, prie kurio jie žaidė, stai-

ga pasirodė nuostabi moteris, labai gražiais rūbais, palaidais plaukais, su mažu kūdikėliu ant rankų, stovinti ir verkianti. Vaikučiai, ją pamatę, labai nustebo, lyg ir išsigando, tačiau nei gražioji Ponia, nei jie patys su ja nieko nekalbėjo. Vaikai kvietė ateiti pastorių, bet šis juos išvijo.

Marija, be žodžių, vien tik nuostabiu savo pasirodymo reginiu, labai paveikė vaikučius ir pati dingo. Vakare vaikučiai, parginę gyvulius namo, tuojau apie šį nuostabų Marijos pasirodymą papasakojo žmonėms. Dar tą patį vakarą gandas nuėjo per visą Šiluvą. Sekančią dieną į tą pačią vietą žmonės jau susirinko būriais. Atėjo ir pastoriai, bekoliodami žmones, — ko jie čia suėjo. Staiga antrą kartą pasirodė Marija tokioje pačioje formoje, kaip ir vakar, stovinti ant akmens ir verkianti. Šį kartą ją matė visi. O pastorius, nustebejęs paklausė: “Ko verki?” Marija jam atsakė: “Kitados šioje vietoje buvo garbinamas mano mylimas Sūnus, o dabar čia ariama ir sėjama”. Su šiais žodžiais Marijos misija pasibaigė — ji pranyko. Tačiau Dievo malonės ir nematymas veikimas čia tik prasidėjo.

Du nuostabūs įvykiai

Po Marijos apsireiškimo katalikai gana labai sustiprėjo ir pradėjo drąsiau reikalauti iš protestantų savo bažnytinių nuosavybių. Valstybės Seimas 1588 metais jau buvo priėmęs ir išleidęs nutarimą, kuriuo visi protestantų atimti bažnytiniai turtai turi būti sugražinti katalikams. Varnių kapitulos kan. Jonas Kazakevičius pradėjo rūpintis Šiluvos katalikų byla, tačiau niekur negalėjo surasti dokumentų — jie buvo geležinėje skrynioje, užkasti ir jų niekas nežinojo.

Pačioje Šiluvoje atsirado vienas šimtmetis senelis, iš senatvės aklas, kuris kalbėjo, kad pasirodžiusioji moteris yra tikrai Dievo Motina, ir ten, kur ji pasirodė, kitados stovėjo katalikų bažnyčia ir yra paslėpti bažnytiniai daiktai. Be to, jis visus ragino neklausyti protestantų skleidžiamų gandų apie Marijos pasirodymą, bet tik tikėti ir melstis. Kanauninkas šituo seneliu labai susidomėjo ir atvykęs prašė, kad jis parodytų, kur tie bažnytiniai daiktai yra paslėpti. Senelis sutiko. Atvestas į Marijos pasirodymo vietą, jis staiga praregėjo. Pajutęs nepaprastą Dievo malonę ir ypatingą dvasinį džiaugsmą savo širdyje, senelis suklupo ir paskendo maldoje. Jis parodė paslėptų daiktų vietą. Žmonės pralėjo toje vietoje kasti ir atrado gerai apkalta skryniją su Marijos paveikslu, dokumentais ir kitais bažnytiniais daiktais.

Tokiu būdu Marijos apsireiškimo

Vytautas Kašuba

Šiluvos Madona

vietoje, didele jos malone įvyko du stebuklai: nuostabus aklo senelio pagijimas ir bažnytinių daiktų atradimas.

Marijos apsireiškimo malonės

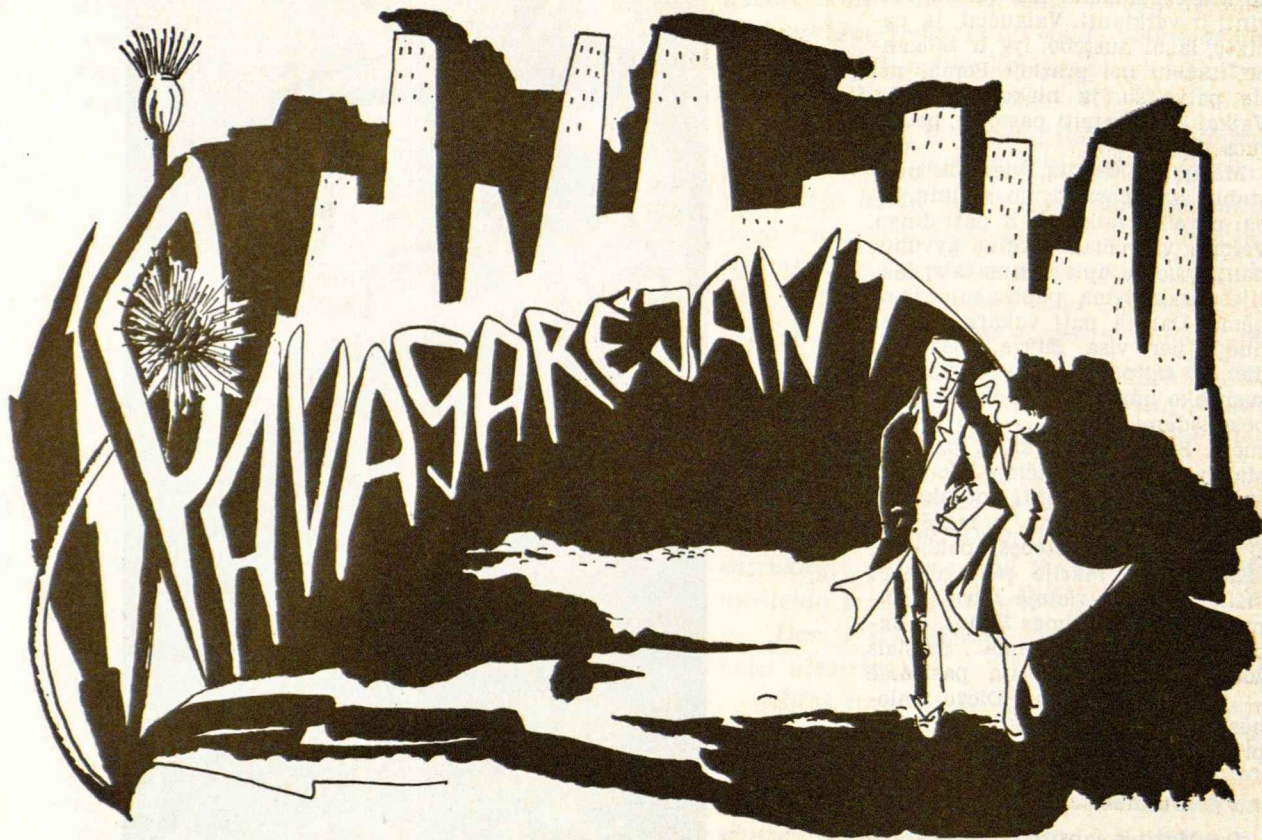
Marija padėjo išsilaisvinti lietuvių tautai iš protestantizmo. Juk Marijos apsireiškimo metu protestantizmas buvo giliai išisaknijęs ir stiprus. Karalius palaikė katalikus, tačiau katalikai, norėdami atgauti iš protestantų savo bažnyčias, turėjo su jais eiti į teismus. Šiluvos bažnytinė nuosavybė taip pat buvo atkovota tik teismo keliu, tačiau byla truko net 10 metų. Nežiūrint tokio didelio protestantų kietumo, po Marijos apsireiškimo Šiluvoje lietuvių tautos atsivertimas ir sugrįžimas į katalikų Bažnyčią įvyko nuostabiai greit. To jokiu kitu būdu negalima išaiškinti, kaip tik Marijos apsireiškimo malone, juk vienos kitos teisme bylos laimėjimas ar bažnyčios susigrąžinimas nereiš-

kė dar didelio katalikų laimėjimo, juo labiau protestantų pralaimėjimo, kurie valdė lietuvių masę. Kada Marijai užtariant, Dievo malonės veikimu visa lietuvių tauta nusigrėžė nuo protestantizmo, tai ir teismai liko nebereikalingi.

1656 m. Lvoje Karalius Jonas Kazimieras paaukojo Lietuvą ir Lenkiją Marijai ir paskelbė visų savo valdomųjų žemių Globėja. Popiežius VII dar tais pačiais metais šią pasiaukojimo aktą patvirtino.

Be to, Marijos malone Lietuva ir Lenkija buvo išgelbėta nuo švedų ir rusų antplūdžių, karų ir kitų nelaimių.

Marijos pagalba Lietuvai ir šandien nemažiau yra reikalinga, kaip anais laikais. Marija įvairiais būdais yra parodžiusi, kad Ji mumis rūpinasi ir sielojasi. Ir dabar reikia pasiaukoti Marijai, savo pažadus Jai ištesėti, nes Jos malonė yra mūsų džiaugsmas ir pergalė.

VINCAS ilgai stovi prie įstaigos durų. Giliai apikaklėn įtraukęs galvą, rankas paskandinęs apsitrynusio apsiausto kišenėse, jis nekreipia dėmesio į smalsiai nedraugiškus praskubančiųjų žvilgsnius, tik stengiasi sugraibyti pakankamai drąsos, kad įstengtų žengti vidun. Be garso darinėjasi stiklinės durys, žybčiodamos naujai nušveista, varine rankena, lyg turtuolis aukso dantimis. Vyro akys pavydžiai lydi anapus durų dingstančius žmones, o mintys kovoja su nuovargiu ir nusivylimu. Dar saulė neatkopė iki dangaus vidurio, o jis jau geroką dešimtį panašių durų pravėrė. Ir vakar, ir užvakar, ir dar užvakar. Vincas net neatsimena, kaip seniai jau šitaip nevaisingai, nužemintai jis varsto duris, kaip seniai jis klajoja iš vienos įstaigos į kitą, nuo vartų vieno fabriko prie kito, visuomet išgirdamas tą patį atsakymą:

— Gal vėliau kada. Mes pašauksime, kai reikės. . .

Vėl atsiveria durys, prarydamos naują žmonių būrelį, ir Vincas pagaliau ryžtasi slinkti vidun. Jį pasitikti atbėga sausas, monotoniškas rašomųjų mašinėlių kosulys ir pailgų šviesų migdantis spindėjimas žalsvoj palubėj. Kambarys be galo erdvus su tvarkingai išrikiuotais stalais, virš popierių palinkusiom galvomis ir prislopintu mergišku kikenimu kažkuriam kampe. kažkas nekantriai jam nurodo kiek atokiau už kareiviškai žalių spintelių virtinės stovintį stalą, apjuostą medinių kėdžių puslankiu. Prie jo darbui palinkusi šviesiaplaukė.

— Atsiprašau, panele, — išlenda nedrąsus vyro balsas pro persausas lūpas ir pakelia merginos galvą. Ji nusišypso manda-

*Danutė
Brazytė*

gia tarnautojos šypsena, akimis nurodo apzulintų kėdžių eilę ir pasiruošia rūpestingai klausytis.

Vincas pritupia ant pat kraštelio kėdės ir, rūpestingai rinkdamas žodžius, ima aiškinti savo reikalą. Pabaigęs vogčiomis dirsteli į tarnautojos veidą, tarsi bijodamas ten išskaityti pajuoką, bet ji, lyg nepastebėjusi baisiai laužomų sakinių, pasiskubina užtikrinti:

— Darbininkų čia visuomet trūksta, ypač tokių jaunų ir stiprių. — Permetusi pusiau šelmišku žvilgsniu sumišusį vyrą, suranda stalčiuje porą lapų popieriaus ir pratesia jam. Vincas ima siūlomą pieštuką ir popierius kairiąja ranka, dešiniąją vis tebelaikydamas kišenėje.

— Jūs kairys?

Jis papurto galvą ir stovi nejudėdamas, iki merginos akys su maža baime ir įtarimu pradeda žvilgčioti pūpsančion kišenėn. Vincas nusišypso.

— Nebijokit, panele, aš tik svarsčiau, ar beverta gražiai mergeitei apetitą prieš pat pietus gadinti.

Tačiau tarnautojos veidas pasilieka bejausmiai mandagus, kai vyras ištraukia dešiniąją ranką ir pakiša ją prie pat merginos akių.

— Aš jums sutaupysiu vieną atsakymą, — su pasitenkinimu sako jis, tarsi aštrūs žodžiai nustebusiai merginai atpirktų visą jo betikslį klaidžiojimą. — Tokie kaip aš čia nepriskaitomi prie jaunų ir stiprių, tiesa? — Vincas rūpestingai sugrūda bepirštę rankos liekaną atgal kišenėn. — Iki pasimatymo, panele.

— Palaukit! — vejasi jį merginos balsas per erdvią įstaigą, kliūdamas už rašomųjų stalų ir darbui nulenktas galvas pasukdamas Vinco pusėn.

— Palaukit! — jį vejasi dar ir kvailai suvaidintos tragedijos gėda, ir vyras bėgte išbėga nuo balso, smalsių akių ir savo vaikiškumo.

Beviltiško pykčio apimtas, visa jėga sviedžia stiklines duris, trokšdamas bežiopsantiems palikti kurtinantį trenksmą, tačiau durys užsidaro atšargiai ir švelniai, lyg bijodamos išgąsdinti naujutėlaitį pavasarį.

Vyras sustoja pačiam šaligatvio srovės vidury. Minia, marga ir skubanti, kliūva už jo, ir net neatsisukdama, badosi piktais žvilgsniais. Tačiau Vincui praeivių nepasitenkinimas teteikia malonumo, lyg jis pats būtų viršesnis už visą šitą marmantį skruzdėlyną, vienas niekur neskuabas ir turįs marias laiko.

— Mergina galėjo pagalvoti, jog man ne tik rankos, bet ir smegenų trūksta, — vėl prisimena įstaigą, ir kažkodėl darosi labai svarbu, ką apie jį mano šviesiaplaukė tarnautoja.

Vyras pamažu slenka gatve. Nesvarbu kur, kad tik nestūksotų prie užtrenktų durų. Saulė kaitina nugarą. Praretėjo gyvenami namai ir praeiviai, Vincas atsiduria pačioj fabriko kvartalo širdy. Kiek tik akys užmato — saulėtas dangus, prismaigstytas kaminų, lyg nemandagių,

MAIRONIS

BAIGĖS RUGSĖJIS

*Baigės rugsėjis! Po orą bailiai
Voratinkliai draikės be vėjo;
Šypsojosi saulė, bet jos spinduliai
Tarytum sudiev tekalbėjo.*

*Klykdamos žąsys ir gervių pulkai
Į pietus padangėmis traukė.
Apdaro žalio netekę miškai
Tik pirmojo šalčio belaukė.*

*Lygūs, sužėlę tamsiai vilnimis
Rugiai lyg kad rutos žaliuoja;
Kiek tik apimsi aplink akimis,
Kaip žaliosios marės liūliuoja.*

*Žiema, užklojus baltais patalais,
Nukąs jūsų pumpurą žalių;
Šalčiai ir speigas ledų verpalais
Suspaus, jūsų lovą apkalę.*

*Vargšai, užmirste po žemių šaltai!
Bet argi tai rankos artojo
Veltui jums žemę pureno minkštai
Ir sėdamos grūdą žegnojo?*

*Linksmo pavasario saulė užšils,
Ir jėgos, kur slepiamos miega,
Naujos iš patalo šalto pakils,
Auklėdamos rausvajį diegą.*

*Vasarai kaitinant, laimūs suaugs
Rugiai, kaip palaimintas gojus!
Varpoms nunokus, širdy besidžiaugs
Jų rišdamas pėdus artojas!..*

suodinių pirštų, rodančių vienas kitam mėlyna erdve atplasnį pavasarį. Medžių pumpurai baigia išaugti rudens pasiūtus kailinaičius, ir įkyrų žiemos pilkumą pamažu skandina žalias potvynis. Pro plačiai atvertus dirbtuvių langus liejasi duslus mašinų pulsavimas, atskiestas darbininkų šūkavimais, dulkių, prakaito ir alyvos kvapu. Vincas atsiremia drėgnon plytų sienon.

Jau geras pusmetis, kai jį apsvaigusį ištempė iš panašaus pastato ir tvirtai užtrenkė duris, kad atgal negrįžtų. Buvo pats darbo įkarštis. Jis nespėjo braukti sruvantį prakaitą, jautė besitempiančius raumenis, o mašinų dundėjimas tarsi susimetė krūtinėj ir su krauju keliavo gyslomis.

GENUTĖ BURAČAITĖ

MIESTAS

SŪRIŲ vandenų skalaujamas krantas,

Bangų sulaižytas smėlis.

Tyli ir sausa lyguma atsistoja

Prieš kalnuotą ir šėlstančią jūrą.

Savo stambų kūną išsklaidęs,

Miega akmeniniu miegu miestas.

Jo rudas, zigzaguotas šešėlis

Mirksta giliam vandeny,

Vandeny, kuriame matai

Šio šimtmečio žmones.

Žmonės yra šio miesto kraujas,

Bėgiojantys plačiomis venom — gatvėm.

Jiems taktą muša auksinis laikrodys

Pulsuojantis virš visko kaip širdis.

O jūra šėlstanti, o jūra!

Kodėl tavo širdis taip plakasi

Į šį nevertą nieko miestą?

Ir geležiniai tavo pirštai sminga į krantus.

Pakilk aukštyn, pagrauzki laikrodžio bokštą.

Ir sviesk jį žemėn kaip šlykštų diktatorių.

Visų smulkmenų jis net dabar neprisimena. Mažas neapsižiūrėjimas, kažkieno riksmas ir tamsus latakas grindų dulkėse. Net skausmo nejautė, tik maloniai šiltą spaudimą smilkiniuose ir pamažu temstančias elektros lemputes. Daug dienų ir naktų aplink jo lovą stypčiojo baltos, krakmolytos gailėstingosios seserys, žvelgė bereikšmės daktarų akys ir sukosi lignoninės kvapai. Žaizda pamažu užsitraukė, bet niekas nesirūpino pagydyti sielą, kur patogiai išsikūrė baimė ir neviltilis.

Vincą kamuoja troškulys, rodos, gomurys ims ir pradės sproginėti. Gatvės kampe ryškiu užrašu vilioja reklamuojamas alus. Praviros durys kvieste kviečia užsukti į stiklais skambančią prieblandą, kur vaivorykšte žėrinti dėžė už mažą sumą pagriežia naujausios dainos melodijas, ir putotam stikle laikinai paskęsta visi rūpesčiai. Vyras sveikąja ranka pabarškina keletą smulkių pinigėlių, kažkoku stebuklu užsilikusiu kišenėje, ir pažvelgia pro duris. Smuklininkas rūpestingai skalauja stiklines ir vožia jas ant žvilgančio padėklo. Baras visas apsmagstytas vienakojėm kėdėm, lyg peraugusiais raudonviršiais, tačiau tik vienas vienintelis žmogus murkso pačiam kampe, pavydziai apkniaubęs pustuštį stiklą. Žiba smuklininko akinių rėmai, ir nuobodulio kupinas

žvilgsnis Vincą kažkaip sulauko. Jis neturi nė mažiausio noro pilkakakčio senio nuobodulį prakšaidrinti savo bėdų istorija.

Lėtai subėręs kišenėn pinigų, pasuka skersai gatvę, nekreipdamas dėmesio į piktą staigiai užmintų stabdžių spieгимą. Anapus gatvės, pavasariško laukimo kupinas, pilkuoja parkas. Varteliai cypтели. Pradžiūvusiais takais vaikštinėja giedri, šventadieniška ramybė, krykščia vienplaukiai vaikai, ir jaunos motinos stumdo vežimėliuose miegančius kūdikius, besikeisdamos naujienomis. Ant patakės suoliukų senukai šildo seniai žiemos dieglių iškamuotas nugaras. Atokiau susimetęs darbininkų būrelis traukia priešpiečius iš suglamžytų krepšių. Prie Vinco troškulio dar prisigretina alkis, ir nuvargęs jis sudrimba ant pirmo laisvo suoliuko. Piemeniškai švilpauja varnėnas. Purvina voveraitė smalsiai apžiūrinėja ištiestą Vinco ranką ir, radusi tuščią delną, nukiukosi kitur priešpiečių jieškoti. Vyra supurto baimė — ar ne jam skirta anos miestioniškos voverės dalia — maldauti praeivių malonės?

Takeliu atkreplena senis, varinas garuojančiu vežimuku. Pirma jo galvotrūkčiais lekia labas varpelio žvangėjimas, kviesdamas įsismaginusius vaikus prie karštų dešrelių.

Vincas dar kartą rūpestingai suskaičiuoja smulkius pinigus, mintimis pagiria save už neišgertą alų ir pamoja pirštu. Žmogus žinovo žvilgsniu įvertina apnešiotą apsiaustą, pažvelgia nusiminusiu veidui ir nesiskubindamas prisistumia artyn. Pamerkęs godžiai stebinčiam Vincui, dar primeta kuprotą agurkiuką ir vėl nukrypuoja paskui savo vežimaitį.

Ūbauja fabriku sirenos. Tingiai keliasi darbininkai. Iš mokyklos pabyra vaikai ir klykia, stumdomi, klampoja naujoji žolė, lyg jauni kumeliukai, išvydę pirmąjį savo pavasarį. Žvarbaus vėjo srovė išbaudo besišildančius senius, pamažu pranyksta vaikų vežimėliai. Tik Vincas nesiskubina namo, nes ir vienatvė parke geriau už ankštą kambarėlio sienas ir smalsią šeimininkę.

Jo dėmesį patraukia taku ateinanti mergina. Tarsi plaukte atplaukia ji švelnia pavasario diena, plasnodama apsiausto skvernais ir šviesių plaukų kuokštais. Atrodo ji keistai pažįstama ar bent matyta. Vincas pasijunta per ilgai į ją spoksas ir susigėsta. Pagaliau ir jos klajojantis žvilgsnis užkliudo jį, bailiai sprunka šalin ir vėl nedrąsiai sugrįžta. Pasiekusi suoliuką, neryžtingai sulėtina žingsnius, dar kartą pažvelgia į Vincą ir vos girdimai sumurma pasveikinimą. Jis žiūri sumišęs ir nugąsdintas netikėto pasveikinimo, tačiau draugiška praeivės šypsena greit padeda prisiminti aną šviesiaplaukę tarnautoją už stiklinių įstaigos durų.

Ji parausta, per ilgai tylėjusi, ir apsidairo, tarsi norėdama sprukti šalin.

— Labas, panele, gal prisėsit? — pagaliau suranda balsą Vincas, pasislinkdamas į patį suo-

liuko galą ir stengdamasis mintyse paskubomis suredaguoti šiokių tokių pasikalbėjimą. Tačiau mergina pirmoji prabyla. Įsitikinusi, kad vyras ją prisimena, pritupia ant pat suolo krašto, lyg baili paukštė, pasiruošusi nuskristi šalin nuo kiekvieno neatsargaus rankos mosto.

— Širyt jūs taip greitai išbėgot, nespėjau nei pavardės, nei adreso sužinoti — tai didelis minusas gerai sekretorei. Bet ir jūs esate idealus pavyzdys, kaip nereikia darbo jieškoti.

— Bijojau dar vieną "ne" išgirsti, — taria Vincas, nejausdamas, kaip žodžiais nuteka pagiežos srovė.

— Per mūsų įstaigą pereina daug nelaimingų žmonių, tik jie taip nedramatizuoja savo bėdų ir nesieltgia, lyg neteisingai nubausti vaikai.

— Ar jūs visuomet išbarat saulėj besišildančius žmones? — lengvu sakiniu jis mėgina paslėpti nepasitenkinimą.

Ji paskuba atsiprašyti ir juokiasi skardžiau už varinį varpelį. Dirbusi šiandien tik pusdienį: tokia jau ten tvarka. Kažkodėl jautusi nenugalimą norą paslaminėti saulėtam parke, o jį pažinusi iš tolo dar: kas gi kitas taip murksotų ant suolo, lyg mirties sprendimo laukdamas.

— Nemanykit, kad laisvalaikiu aš papratus užkabinėti nepažįstamus vyrus, — sako ji, ir Vincas jaučia, kaip nuo to linksmo čiaušėjimo pamažu atslūgsta įtempti nervai. Jis bijo pertraukti malonaus balso siūlą, tik vogčiomis kartais pažvelgia.

— Kai jūs taip dramatiškai pasprukot iš įstaigos, aš tyčia pasistengiau sužinoti, ar žmogus be rankos ir gero kalbos mokėjimo galėtų gauti darbo. Ir, žinot, ką atsakė? — ji žiūri į Vincą su visu žydinčių linų lauku akyse, ir jam kažkodėl nesvarbu, ką ten atsakė įstaigos viršininkas. Tačiau, nenorėdamas sugadinti nuotaikos, taria:

— Liepė stebuklų jieškoti praeities knygų puslapiuose, ne šių dienų gyvenime.

— Neatspėjot! Sakė, jeigu tik jis neparemtas ant kojų išsilaiko, darbo vis atsiras! — ji nutyla

ir klausosi, kaip gaivaus vėjo upe atplaukia pavasaris, paskui švelniai sako:

— Aš net tikėtis negalėjau vėl kada jus suitikti, — klausiau tik smalsumo gundoma, o gal, kad kitą kartą žinočiau, ką atsakyti.

Vincas sėdi nejudėdamas, mintimis rūšiuodamas paskutinių minučių įvykius. Sveiką ranką perbraukia išrasojusią kaktą, lyg mėgindamas įsitikinti, ar tik neužliūliavo jo šilti spinduliai, ir suraminimui neatsiuntė malonaus sapno. Ji kurį laiką žaidžia apsiausto saga, leisdama jam galvoti, paskui taria:

— Jaučiuosi atlikusi savo gerą darbėlį šiai dienai, nors ir netikėtai. — Nejučiomis pasitaiso vėjo apgadintą šukuoseną ir atsistoja.

— Palaukit! — dar sušunka Vincas, pašokdamas ir nusigandęs. — Jūs negalite šitaip sauneiti.

Mergina sustoja neatsisukdama.

— Aš net nepadėkojau, — susigriebęs skubiai priduria, gėdydamasis savo apsišėrusios išvaizdos ir sunkiai tesurenkamų žodžių.

— Kam dėkoti? — mergina atsidėjusi raičioja akmenuką kiaurapirščio batuko galu. — Džiaugiuosi, kad mano smalsumas kam nors naudingas tapo.

— Leiskit tada nors kavos puodelį pasiūlyti pirmoj pasitaikiusioj kavinėj, — Vincas visomis jėgomis graibstosi šiokios tokios išeities.

Mergina tebetyli, tik sugauna vėjo plevenamus skvernus ir stipriai susiveržia diržu.

— Labai prašau. Jeigu, žinoma, jums nebus gėda su manim žmonėse pasirodyti.

Ji staigiai atsisuka, pasiruošusi vėl kažką aštraus pasakyti, bet tik beviltiškai numoja ranka ir nusijuokia:

— Žinot, kavos puodelis būtų visai neblogai.

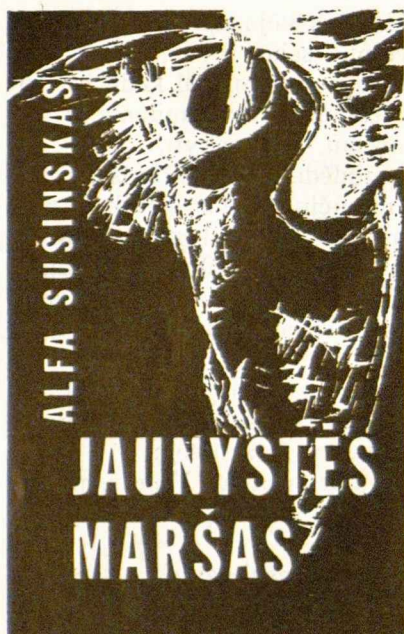
Jos žingsniams smulkiai kaukšint šalia jo sieksninių saulėtame take, Vincas pastebi pro pernykščių lapų patalus ir išlindusią geltoną, pasišiaušusią pienės galvutę ir nustebęs sumurma sau:

— Pavasarėja. Ačiū Dievui, pagaliau pavasarėja.

Iliustracijos

Danutės Vebeliūnaitės

Knyga, kuri bus

JAUNYSTĖS PALYDOVU

PASIKALBĖJIMAS SU "JAUNYSTĖS MARŠO"

AUTORIUM ALFA SUŠINSKU

Jaunystės Maršas — pedagoginė knyga, skirta lietuviui moksleiviui, augančiam ir bręstančiam svetimuose kraštuose.

Knygos viršelis ir aplankas dail. Ados Korsakaitės.

Koks gražus supuolimas: kai būriai lietuvių moksleivių ir studentų atsisveikina su gražiąja vasara, baltomis nosinaitėmis moja klykiančių gervių pulkams ir grįžta į mokyklas, juos pasitinka darbc, pasiaukojimo ir idealizmo maršas, parašytas ilgamečio Ateities bendradarbio, jaunųjų bičiulio ir rašytojo — Alfos Sušinsko.

"Jaunystės Maršo" pirmieji egzemplioriai jau pasiekė moksleivių ir studentų stovyklas. Visi godžiom akim ir rankom griebė ir sklaidė vasaros karščių metu Tėvų Pranciškonų spaustuvėje Brooklyne spausdintą, o lietuviškosios knygos mecenato prel. Prano M. Juro iš-

leista, Alfos Sušinsko "Jaunystės Maršo" antrąjį papildytą leidimą. Knyga jaunesiems jaunuojų gyvenimo keliu — pastebi autorius knygos viršelyje.

Ateities Redakcija, norėdama patirti smulkesnių žinių apie Alfos Sušinsko knygą, kuri lankys ir stiprins šiemet dažną moksleivį, studentą, šiaip jau tremties jaunuolį, savo bendradarbį ir Jaunystės Maršo autorių paklausė:

— "Ateityje" ir kituose jaunimo žurnaluose vis sumirga Jūsų pavardė, išskeldama šaunų straipsnį. Sakykite, kada ir koks pasirodė pirminis Jūsų straipsnis?

MEILĘ ŽIEBTI AR MEILĘ GNIAUŽTI

IŠTRAUKA IŠ ALFOS SUŠINSKO KNYGOS "JAUNYSTĖS MARŠAS"

Moksleivių spūstis. Juokas juoką veja, žvilgsnis traukia žvilgsnį, kai mokykloje spiečio maišatimi užauja, zvimbia jaunieji.

Atmetęs savo ilgus plaukus ir ančiuko akimis mirksėdamas, Petras taria draugui:

— Vis nesiseka!... Na, gal šiandien vakare pasiseks sužvejoti kokią širdelę...

Jau nekartą jis bandė dulcinėją pasirinkti, tik visos nuo jo, lyg vanduo nuo žasiuko, atšokdavo. Jo medžioklė tada tuojau persimesdavo į kitą jieskomąją.

Rimtai kalbant, Petras neturi jokios meilės: juk jos nereikia jieskoti — ji savaime ateina... Jis girdi ir mato: kiti įsimyli. Ką darys vargšas: kad "neatsiliktu" nuo kitų, ir jis jiesko sau širdies damos...

Ar būtinai reikia įsimylėti?... Būtinumo jokio čia nėra! Meilė ir nežiebiama įsižiebia ir apie kurias nors pastangas čia kalbėti būtų juokinga. Vienoje širdyje meilė labiau suliepsnoja, kitoje — silpniau. Daug įtakos čia turi temperamentas, auklėjimas, religija ir įvairios gyvenimo sąlygos. Tačiau teisingai sprendžiant, tenka pasakyti: vis dėlto yra ir tokių, kurių širdies jaunuoliškoji meilė beveik nepaliečia.

Čia reikia prisiminti ir vadinamieji "meilės vertelgos, meilės pirkliai." Jie yra tokie tipai, kurių lyg ir profesija yra meile žaisti ir ja prekiauti. Tokių pasitaiko tiek berniukuose, tiek ir mergaitėse. Pavaizduodami paimsime vieną tokią meilės verslininkę.

Kiek ji turi "mylimųjų", yra sunku pasakyti. Čia su vienu ji kuria romanus, čia su kitu. Vienam ji skiria

popiečius, kitam — vakarus, dar kitam — sekmadienius... Jos pasaulėžiūra — kavalierius: pro kavalieriaus žiūronus ji į viską žiūri. Kai ji ateina į jaunimo susibūrimus, teklaušia ir akimis tešauda, ar čia yra gražių vyrų... Jokios idėjos jai nerūpi. Jos galvojimas kavalieriumi prasideda, kavalieriumi ir baigiasi. Ji gali būti ateitininke, skaute, net komuniste — viskuo: tai pareina nuo kavalieriaus plauko. O kadangi jos kavalieriai su savo plaukais nuolat keičiasi, keičiasi ir jos pasaulėžiūra. Sakote, tokių nėra gyvenime? Ir kiek dar...

Panašių meilės verslininkų yra ir jaunuoliuose. Štai vienas iš jų.

Žvejoti naivias mergaites jis pradeda įprastiniu, nublukusiu posakiu:

— Ak tos tavo garbanos, o kokios akys — lyg nakties dangus su visomis žvaigždėmis!...

Per mergaitės garbanas jis laužiasi į mergaitės širdį, kurią sužeidęs palieka, nuo jos pasitraukdamas ir naujos aukos jieskodamas.

Jis didžiuojasi, kad per metus vis kelias naujas meilės istorijas užmezgęs, nes sugebęs sužavėti kiekvieną jauną, moterišką širdį.

Mergaitės turi būti apdairios ir atsargios, ir šitokiems donžuanams, moteriškosios širdies suvedžiotojams, jos sužinojusios turi paskelbti griežtą boikotą.

Kaip žiūrėti į šitokią donžuaną "meilę"? Čia nėra jokios tikros meilės, nes donžuanas meilė nėra ideali, nė-

*Jaunasis žmogau, malda žydinčiose lūpose,
darbu jaunose dienose, drąsiu pasiaukojimu kil-
niems idealams tu kyli augštyn jaunystės ereliu.
Ženk į gyvenimą, pirma mokykloje gerai pasi-
ruošęs ir pilnutiniu žmogumi, jaunystės maršui
begrojant — darbo, pasiaukojimo ir idealizmo
maršui tave palydint!*

JAUNYSTĖS MARŠAS, psl. 258.

— Pirmuoju straipsniu laikau “Pirmojo mokinio paslaptį”, kuri atspausdino “Ateities Spinduliai” 1930 m. Nuo to laiko ir nebesiskiriu su plunksna.

— Ką tik išėjo iš spaudos Jūsų knyga “Jaunystės Maršas”, papuoštas dail. Ados Korsakaitės šauniu viršeliu — erelis galingais sparnais šauna į saulę. Kaip atsirado Jaunystės Maršas, ko jis siekė Lietuvoje ir kokia antrojo leidimo paskirtis tremtyje?

— 1937 m. “Sakalo” knygų leidykla išleido “Maršą Jaunystei” 5,250 egzempliorių tiražu. Knyga buvo taikyta augštesniųjų Lietuvos mokyklų jaunimui, su kuriuo man teko dirbti ir jį pažinti. Su juo bendradam, ir panorėjau parašyti knygą, kuri specialiai būtų jo jaunystės palydovas. Kiek tą tikslą atsiečiau, ne man spręsti, nors knyga buvo jaunųjų su noru skaitoma. Knygoje nagrinėjamos šios idėjos: meilė Dievui ir Lietuvai, darbštumas, pareiškimas, charakterio taurinimas ir jaunojo žmogaus garbingumas. Leisdamas antruoju leidimu, knygą pavadinau “Jaunystės Maršu”. Šitaip man dabar atrodo skambiau.

Knyga, kaip jau sakiau, buvo taikyta Lietuvos moksleivijai ir jos darbo sąlygoms. Tremties jaunimas gyvena visai kitokiose sąlygose, ir pati mokyklinio darbo sistema taip pat daug kuo yra kitokia, negu kad buvo laisvojoje Lietuvoje.

Tačiau ir tremties jaunimas, norėčiau tikėti, “Jaunystės Marše” ras sau naudingų dalykų. Ši antrąją knygą leidimą, kiek galėdamas,

tačiau naujoms moksleivio gyvenimo sąlygoms tremtyje, į jį įdedamas naujų straipsnių, jau imigracijoje parašytų.

Pagaliau, nuolankiai manau, ir vyresnio, nemokyklinio amžiaus tremtiniais ši knyga galės praversti... Jos tikslas yra tas pats, kaip ir pirmojo leidimo.

— Knyga išmarginta daugybe pavyzdžių, papuoštų lietuvių moksleivio vargo, džiaugsmo, pasiaukojimo ir idealizmo perlais. Idomu būtų sužinoti, ar čia negalima atarsti ir Jūsų paties gyvenimo trūpinių?

Malonusis Alfa Sušinskas kiek šyptelėjo lūpų krašteliais ir, akis nuleidęs, kalbėjo toliau:

— Ak jūs, redaktoriai, jūs norite viską sužinoti ir iššnypinėti... Teisybė, knygoje jaunesni skaitytojai užtikis gausybę pavyzdžių. Jie neišgalvoti, nesukurti, bet paimti iš gyvo lietuviškosios moksleivijos gyvenimo, kuri galingais erelio sparnais veržėsi į mokslą ir jaunatvės idealizmą. Ak, gi ir mano mokslo dienos nebuvo rožėmis nuklotos...

— O kokį sveikinimą ir linkėjimų žodelį norėtumėte perduoti jauniesiems “Ateities” draugams, pradedantiems mokslo metus?

— Nepasiduoti mus supančiai gyvenimo menkystei ir visur iškelti lietuviškąją buitį, pilną tauraus idealizmo ir heroizmo, — spausdamas ranką pridūrė ryžtingųjų jaunatvės maršų kūrėjas Alfa Sušinskas, patsai pasilikdamas didžiąjam plieno pramonės mieste — Pittsburghe.

ALFA SUŠINSKAS

Gimė 1909 m. sausio 25 d. Rygoje. Mokėsi Gulbinų pr. mokykloje, Biržų gimnazijoje. Teologiją baigė Kauno V. D. Universitete. Kunigu įšventintas 1934 m. Buvo Panevėžio vyskupijos jaunimo direktorius, berniukų ir mergaičių gimnazijų kapelionas, sėdėjo bolševikų kalėjime. Pasitraukęs į Vakarų, studijas dar gilio Wuerzburgo universitete. 1949 m. atvyko į Ameriką ir Pittsburghe, Pa., eina vikaro pareigas.

Visą savo veiklą Alfas Sušinskas skyrė jaunimui, uoliai dalyvaudamas katalikiškose jaunimo organizacijose ir bendradarbiaudamas jų spaudoje. Jo straipsniai Ateityje, Ateities Spinduliuose, Pavasaryje, Vyrų Žygiuose, Jaunimo Vade, XX Amžiuje, susilaukė didelio populiarumo jaunimo tarpe. 1937 m. išleido “Maršas Jaunystei”, 1944 m. parengė knygą “Gyvenimas mirtyje”, kuri dėl naujos okupacijos liko nespausdinta. Amerikoje irgi uoliai dalyvauja katalikiškoje jaunimo spaudoje.

ra tyra; donžuanas nesugeba ištikimai, idealiai ir tyrai mylėti.

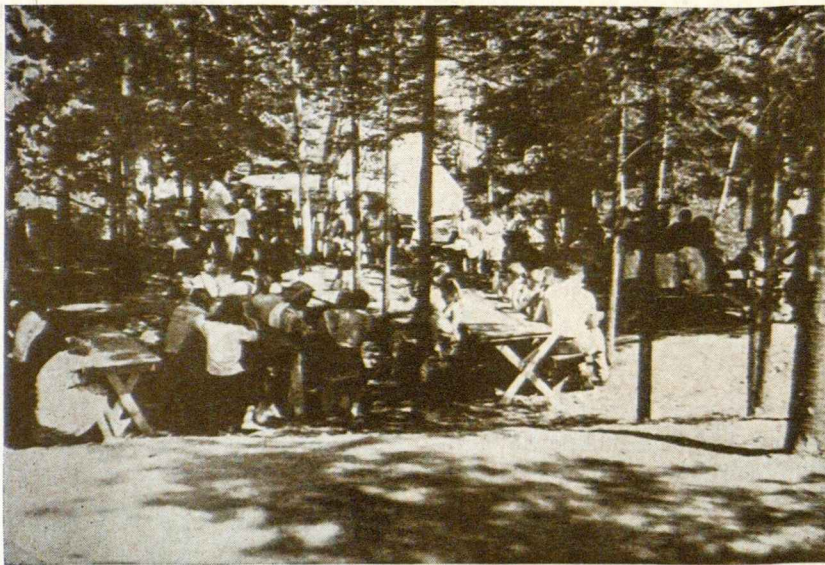
Pasitaiko ir tokių, kurie šitokią “meilę” bando teisingai: esą, jei tik vieną mylėtų, turėtų ją vesti, o kartais jaunose dienose, ypač dar esant mokykloje, tai yra neįmanoma.

Šitaip kalbantieji pamiršta, kad meilė yra nedaloma ir kad ja negalima žaisti. Jei jau kieno širdyje yra meilė, ji turi būti skiriama tik vienam mylimajam asmeniui: jos negalima keliems paskirstyti po truputį.

Yra ir griežtojo meilės kelio atstovų. Jie galvoja,

jog meilė teleistina tik moterystės tikslu, gi pirmoji meilė nevedanti į moterystę: jos tikslas esąs ne moterystė... Todėl su ja reikia griežtai kovoti.

Pirmoji meilė ateina neįieškoma... Jei jau kartą ji čia, jos neužgniauši ir nesunaikinsi, nes ji yra jaunosios prigimties balsas. Vienintelis būdas su ja elgtis tėra ją tinkamai tvarkant ir neleidžiant jai nepažabotai siautėti. Šitaip su ja besielgiant, ji gali būti puiki ir stiprinanti jaunystės mokykla, duodanti vėlyvesniajame gyvenime daug naudos. Tvarkoma pirmoji meilė nėra griaujami jėga: ji yra kuriami ir auklėjami jaunystės galia.

KANADOS MIŠKUOSE SKAMBĖJO MAIRONIO EILĖRAŠČIAI

JONAS STAŠKEVIČIUS

Toronto ateitininkų iniciatyva surengtoji Kanados moksleivių ateitininkų stovykla šiemet prasidėjo liepos 21 Tėvų Pranciškonų vasarvietėje, kuri uoliai sutvarkyta, išpuošta ir padaryta graži poilsio vieta. Stovyklavo šiemet 91 moksleivis: 56 mergaitės ir 35 berniukai, o savaitgaliais jų skaičius prašokdavo ir šimtą.

Stovyklos vadovybę, parodžiusią daug nuoširdumo ir atsidėjimo, sudarė Juozas Dvilaitis, stovyklos komendantas, S. Sakalauskienė, mergaičių vadovė, L. Januška, berniukų vadovas, tėv. Rafaelis Šakalys, O.F.M., kapelionas.

Pasistačius palapinių miestą, susipažinus su stovyklos valdžia, darbų tvarka, visi stovyklautojai įsijungė į darbą, pramogas, žaidimus, rimtus svarstymus ir diskusijas, kurios pagyvina visų nuotaikas ir mintis. Gražioji Kanados gamta visus gaubė mistiška nuotaika ir ne vienam priminė mieliosios tėvynės gamtos rimtį.

Žemėlapis iš pačių stovyklautojų

Kaip žinote, stovykloje visi mėgsta ilgai miegoti, skaniai pavalgyti, taškytis vandenyje, kritikuoti valdžią, megsti naujas pažintis... Bet gi reikia kiek ir smegenis palavinti. Tokios smegenų gimnastikos turėjome ir mes paskaitų metu, o jų buvo gražių ir įvairių. Stepas Pus-

vaškis skaitė dvi paskaitas: Kodėl aš esu ateitininkas, Kalbėjimo menas. Prof. Ad. Damušis nagrinėjo ateitininkų įnašą Lietuvos gyvenime, kun. dr. Pr. Gaida parodė religingo jaunuolio bruožus, tėv. Vikt. Gidžiūnas, O.F.M., gvildeno moksleivio saviuklos klausimus. Dr. A. Šapoka nukėlė stovyklautojus didingon Lietuvos praeitin, A. Rinkūnas mokė pažinti kraštą, ir kas buvo įdomiausia — iš pačių stovyklautojų sudarė Lietuvos žemėlapi, kuris vaizdingai parodė mūsų tėvynės kraštą. Tėv. R. Šakalys, O.F.M., kalbėjo apie mergaitės kuklumą, S. Sakalauskienė — apie mandagumą, J. Dvilaitis — apie gimtosios kalbos grožį ir meilę. Visos paskaitos buvo neilgos ir gražiai paruoštos. Jų mintys stipriai stovyklautojų dvasią ir vedė idealų keliu.

Vakarais prie laužo aidėdavo dainos, linksmi pasakojimai, o ne vieną perverdavo ir "Uknolis", redaguojamas J. Staškevičiaus ir jo redakcinio štabo.

Maironio eilės skamba miške

Vieną vakarą prisiminėm mūsų tautos žadintoją poetą Maironį, padėjusį kankles prieš 24 metus. Kanados miškų glūdumoje skambėjo jautrūs Maironio eilėraščiai, aidėjo jo dainos, plaukiančios Nemuno, Šešupės ar Dubysos pakrantėmis.

Stovyklautojai, pažadinti jautrių Maironio giesmių ir dainų, kitą vakarą paskyrė tiems mūsų broliams, kurie tėvynės miškuose su šautuvu rankose budi ir kovoja už tėvų žemės laisvę. Populiariosios partizanų dainos visus sujungė su broliais Lietuvoje, tėv. Rafaelio Šakalio, O.F.M., vedama rožančiaus malda prašė dangų laiminti jų vargą ir kančias, o mistiškoji giesmė Marija. Marija subūrė visus vienon šeimon, kurią globoja dangaus Motina.

Visokios varžybos ir konkursai leido stovyklautojams išbandyti savo talentus ir pasipuoti laurais. Sporto, dailaus skaitymo, savosios kūrybos plotuose sumirgėjo šios jaunųjų pavardės, kurioms Olimpas suteikė garbę ir laimėjimus: E. Juozaitytė, J. Gataveckaitė, A. Kauliūtė, R. Gataveckaitė, L. Virbicikaitė, D. Prunskytė, G. Uogintaitė, R. Žymantaitė, R. Mureika, L. Meškauskas, L. Sergautis, L. Puodžiukas, R. Gudas, A. Augustinavičius, R. Burdulis, V. Sakalauskaitė, G. Lesniauskaitė, D. Mockutė, Latuskaitė, A. Šapokaitė. Ar jau visi? Jeigu ką užmiršau — dovanokite, atmintis jau šlubuoja...

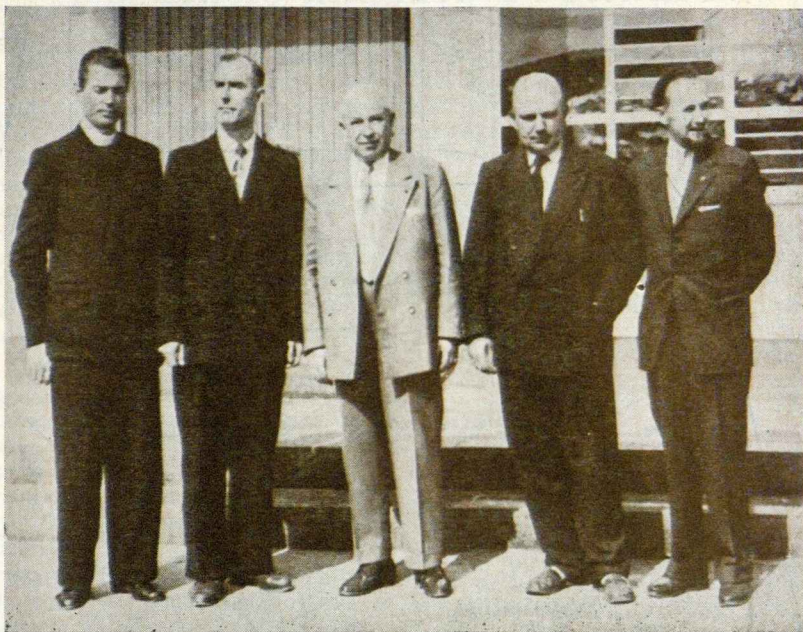
Liepos 29, sekmadienį, iškilmingai uždarėm stovyklą. Lėtai leidosi stovyklos vėliava, sutelkdama visus naujųjų metų mokslui, organizacijai veiklai, čia vėl visus kviesdama kitai vasarai, kitiems džiaugsmams...

Stovyklautojai ir svečiai.
Nuotr. p. Dvilaičio

Viršuj — Prof. Juozas Eretas, atvykęs iš šveicarijos ir ugingais žodžiais skaitęs paskaitą "Emigracija — prakeikimas ar misija?".

EUROPOS ATEITININKŲ SĄSKRYDIS

Birželio 1—3 Vokietijoje, Koenigsteine, įvykusiame ateitininkų sąskrydyje dalyvavo 70 atstovų iš Vokietijos, Prancūzijos ir Šveicarijos.

Suvažiavusius dr. P. Karvelis painformavo apie laisvinimo darbą ir ateities perspektyvas. Prof. J. Eretas, atvykęs iš Baselio, Šveicarijos, skaitė paskaitą apie lietuvių uždavinius tremtyje — Tremtis — prakeikimas ar misija? Vasario 16 gimnazijoje surengtoje meno parodėlėje jis davė paaškinimų vokiečiams apie Lietuvą, jos kultūrą, apie lietuvių kalbos senumą ir grožį.

Suvažiavimo dalyvių religinę dvasią stiprino iš Berlyno atvykęs ilgametis Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius tėv. J. Kipas, S. J., kartu papasakodamas pluoštą švie-

sių atsiminimų iš laisvosios Lietuvos gyvenimo. Visus domino ir dr. J. Norkaičio, jr., paskaita. Suvažiavimo metu pamaldas atlaikė kan. J. B. Končius, pamokslą pasakė kun. dr. J. Navickas, o už žuvusius tėvynėje ir Sibiro tremtyje pasimeldė tėv. A. Bernatonis.

Sąskrydžio ruoša daugiausia rūpinosi dipl. inž. P. Narutis, tam darbu paskyręs daug širdies ir laiko. Į naująją vadovybę išrinkta: dr. B. Luterskis, kun. dr. J. Petraitis ir dr. K. Pemkus, daugiausia prisidėjęs prie antibolševikinės genocido parodos surengimo.

Suvažiavimo ryškesni momentai buvo užrašyti į Amerikos Balso juostelės ir kartu su sveikinimu pavergtiesiems tėvynėje bei Sibire perduoti radijo bangomis.

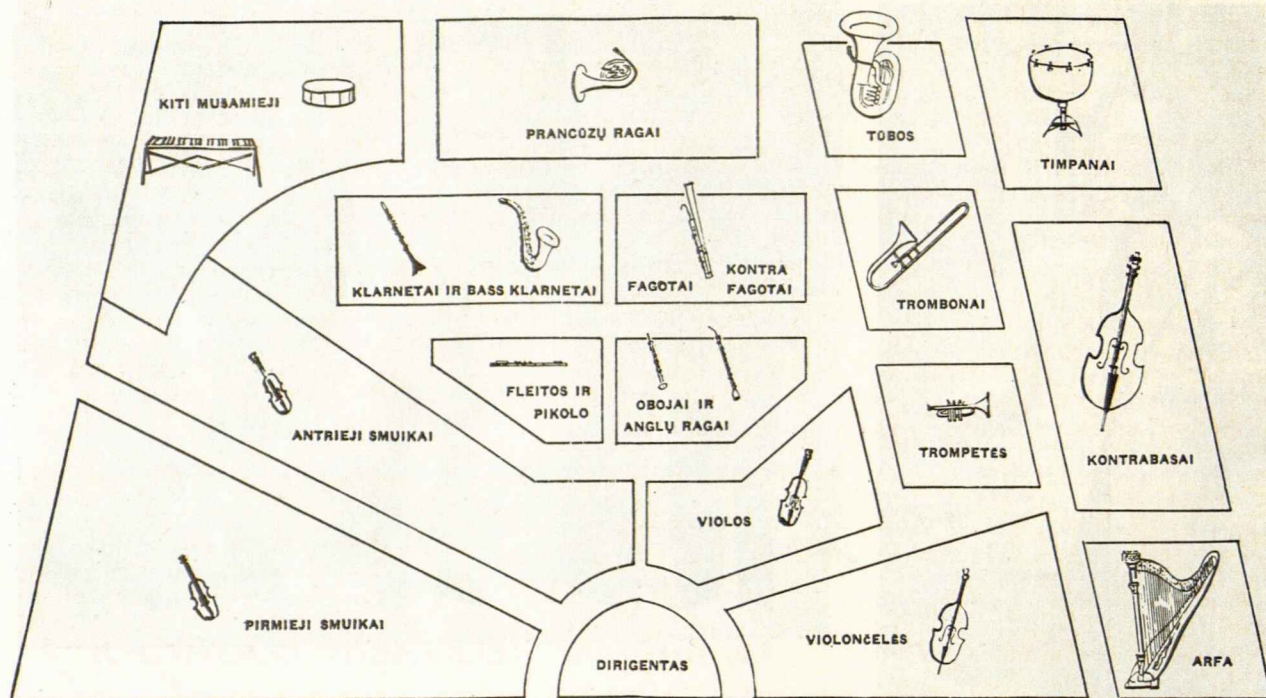
A. K.

Viršuj, dešinėj — senoji ir naujoji Vokietijos ateitininkų sendraugijų centro valdybos. Iš kairės: Kun. Petraitis, inž. Narutis, Dr. Karvelis, Dr. Luterskis ir Dr. Pemkus.

Dešinėj — Europos ateitininkų sąskrydžio jaunieji ir vyresnieji svečiai, kurių tarpe matosi Dr. Karvelis, Kan. Dr. Končius, Dr. Luterskis, Tėvas Bernatonis, Min. Turauskas ir kit.

Nuotraukos Dr. Pemkaus.

Atskirų instrumentų vieta simfoniniame orkestre.

VYTAUTAS RASTONIS

MUZIKOS INSTRUMENTAI SIMFONINIAME ORKESTRE

Su Ludwig van Beethoven (1770 — 1827) prasidėjo nauja era simfoninės muzikos istorijoje. Simfoniniai orkestrai, kurių šiandien klausomės, yra vadinami Beethoveno orkestrais. Išstobulines klasikinę sonatos formą, papildęs harmoniją disonansais ir išplėtojęs simfonijos turinį, Beethovenas simfoninei muzikai suteikė naują dinamiką.

Jo kūriniuose orkestras daug laisvesnis ritme, kiekvienas instrumentas išnaudojamas iki kraštutinumo technikos ir spalvos atžvilgiais. Beethoveno muzikoje vyrauja pučiamieji instrumentai.

SIMFONINIO ORKESTRO SUDETIS

Šių dienų simfoninis orkestras susideda iš trijų instrumentų rūšių: styginių, pučiamųjų ir mušamųjų.

Styginių instrumentų grupė sudaro pirmąjį kvartetą, kuriame yra pirmieji smuikai (nuo 12 iki 16), antrieji smuikai (10–16), violos (8–10), violončelės (6–10). Instrumentų skaičius gali būti ir mažesnis. Šie styginiai instrumentai sudaro pagrindinį tradicinį kvartetą. Dažnai prie jo prijungiami ir kontrabasai.

Antrą kvartetą sudaro pučiamųjų medinių instrumentų grupė: fleitos, arba piccolo, obojai (kartais dar anglų ragas), klarnetai ir fagotai.

Metalinių pučiamųjų instrumentų grupę sudaro ragai: prancūzų ragas, miško ragas (Waldhorn), trompetės, trambonai ir tūbos. Šie metaliniai instrumentai sudaro trečiąjį simfoninio orkestro kvartetą.

Mušamieji instrumentai neturi nusistovėjusio skaičiaus. Tai priklauso nuo kompozitorių idėjų ir saiko.

STYGINIAI INSTRUMENTAI

Smuiko kilimo vieta nėra tiksliai žinoma, bet dar 1618 metais Michael Praetorius, rašinėjęs tuo metu muzikinėmis temomis, teigia, kad smuikas kilęs iš Lenkijos. Senuose vokiečių raštuose smuikas ir vadinamas „Polnische Geigeln“. Per eilę metų smuiko dydis ir išvaizda gerokai keitėsi. Pirmieji garsūs smuikų dirbėjai buvo Giovanni Maggine, Gasparo Bertolotti (16 ir 17 a.), bet visus pralenkė Antonio Stradivari (1640 — 1737), kurio smuikai dar ir šiandien skaitomi legendariniais. Smuikai altai kitaip dar vadinami **violomis**.

Violončelė Bacho laikais būdavo vadinama Gama ir buvo kiek skirtingos išvaizdos. Šiandieninė violončelė nusistovėjo tik klasikinio periodo pabaigoje.

Styginis kontrabasas pradėtas naudoti apie 1550 m. Tuo metu jis buvo daug didesnis — net 225 cm

ilgio. Paskutinis amerikietiškas modelis nusistovėjo tik 1889 m. (180 cm). Kontrabaso stygos derinamos per kvartą, tuo tarpu smuiko ir violončelės — per kvintą.

Arfa, kuria pritardamas jau Dovydas giedojo savo psalmes, galutinai buvo išstobulinta tik 18 a. pabaigoje.

PUČIAMIEJI INSTRUMENTAI

Fleita — labai senas instrumentas, priklausęs prie medinių pučiamųjų instrumentų grupės. Tačiau dabar fleitos pradėtos gaminti ir metalinės. Garsas išgaunamas pučiant orą per maždaug vieno kvadratinio cm skylutę arti kairiojo fleitos galo. Fleita yra vienas iš pagrindinių simfoninio orkestro instrumentų.

Klarnetas, taip pat medis instrumentas, sudėtas iš keturių dalių. Garsas išgaunamas pučiant pro ploną nendrinį liežuvėlį. Pirmasis klarnetų dirbėjas žinomas 1685 m. Nuernberge.

Obojus. Pats pavadinimas — prancūziškas (haut bois). Nevisai tikslus vertimas reikštų „aukštas, arba garsus medis“. Prancūzijoje šis instrumentas, atrodo, ir pradėtas pirmiausia naudoti. Tai medis instrumentas, kurio garsas išgaunamas pučiant dvigubą nendrinį liežuvėlį. Garso kontroliavi-

MERGAIČIŲ KARALYSTĖ PUTNAME

mas labai sunkus, ir tapti geru obojistu dėl to yra nelengva.

Anglų ragas yra lyg padidintas obojus, turįs skirtingą ir didesnę toną. Pradėtas vartoti orkestruose 19 amžiuje.

Fagotas (angliškai — Bassoon), yra pats komplikuočiausias medinis puč. instrumentas, susidedas iš keturių dalių, savo išvaizda ir dydžiu besiskirias nuo kitų instrumentų. Garsas išgaunamas dvigubu nendrinu liežuviu. Pirmuosius fagotus pradėjo dirbti anglai ir juos vadino tada "curtal". Pirmas žymesnis fagotų meistras žinomas Nuernberge 1770 m. **Kontra-fagotas** groja visa oktava žemiau ir turi galingesnę toną. Skiriasi jis ir savo išvaizda, atrodydamas lyg dviguba apversta pypkė.

Trompetė jau senokai buvo naudojama kariuomenės orkestruose. Tai metalinis instrumentas, kurio garsas išgaunamas lūpų virpėjimu, pučiant orą pro suspaustas lūpas. Tonai kaitaliojami trimis vožtuvais. Joks kitas instrumentas nėra buvęs taip labai keičiamas ir tobulinamas kaip trompetė.

Trombono garsas išgaunamas panašiai kaip trompetės, tik jis reguliuojamas ne vožtuvų pagalba, bet slankiojančio dvigubo vamzdžio. Trombonas turi ypač galingą toną, ir jo kontroliavimas nėra lengvas.

Ragas (dažnai vad. French Horn) yra vienas iš sunkiausiai aptvdomų instrumentų. Garsas išgaunamas taip pat lūpų virpėjimu, tik garso kontroliavimas nepaprastai sunkus. Savo dideliu ir įspūdingu tonu ragas yra nepaprastai mėgiamas simfoniniuose kūriniuose.

Tūba žinoma nuo 1835 m. Jos garsas reguliuojamas keturiais vožtuvais. Kiek mažesnė ir daugiau rimtesnės tono spalvos yra taip vadinama Wagnerio tūba, kurią Wagneris specialiai pasigamino savo operoms.

MUŠAMIEJI INSTRUMENTAI

Pats pagrindinis mušamasis instrumentas yra **timpanas**. Jis atrodo lyg koks didelis indas aptemptas oda, kurios įtempimas kontroliuojamas 6—8 varžtais. Automatiškuose timpanuose yra specialūs pėdalai, kuriuos paspaudus, galima gauti tonacijos pakeitimą. Iki šio patobulinimo būdavo nepaprastai sunku timpano grojikai trumpu laiku surasti tinkamą tonaciją. Timpanai mušami dviem minkšto medžio lazdelėm.

Kariuomenės būgnas yra platus metalinis lankas, kurio abu šonai aptempti oda. Mušamas iš šono viena ranka, tuo pačiu metu kita ranka mušant metalines lėkštes. Šios kartais orkestruose mušamos

(Nukelta į 168 psl.)

Kiekvieną vasarą į Immaculata stovyklą Putname iš visur suvažiuoja apie šimtas mergaičių pabūti su draugėmis, pailsėti ir maloniai praleisti laiką. Čia kiekviena diena yra pilna ir įdomi. Pradedam dieną su šventom mišiom. Po to mergaitės eina pusryčių valgyti. Po pusryčių sutvarkom kambarius. Nors tai nėra labai smagus darbas, bet mergaitės su juokais ir špousais linksmi viską sutvarko.

Vėliava pakeliama, ir visa stovykla eina į pamokas. Žinoma, mergaitėms labiausiai patinka darbėlių pamoka. Sesuo Bernarda, visada šypsodamosi, mokina visas mergaites siuvinėti, austi ir megsti. Stovykla praleidžia šią valandą džiaugsmingai.

Lietuviškų dainų mokė p. Petkaitis, šokių — ponia Marijošienė, o lietuvių kalbos Elona Marijošiūtė.

Sesuo Paulė buvo stovyklos viršininkė. Ji buvo kiekvienos mergaitės tikra draugė. Pasikalbėjimai su ja buvo labai malonūs. Sesuo Paulė visuomet būdavo ten, kur tik kokia nelaimė atsitikdavo — kas nors pirštą išipjauzdavo, ar koją užsigaudavo. Be jos stovyklos gyvenimas būtų buvęs neįdomus ir nuobodus.

Jaunesnės mergaitės turėjo progos visą dieną praleisti su panele Nijole Mekte. Nijolė jas mokino dainuoti ir šokti. Ji taip pat važiuodavo su stovykla į ežerą maudytis. Sesuo Margarita mokino mažesnes mergaites rankdarbių. Ji buvo švelniausia iš visų seselių, visada mokėjo linksmą žodį mergaitėms pasakyti.

Po pamokų mergaitės eidavo pietų valgyti, o vėliau, su Nijole, važiuodavo maudytis į Webster Lake. Po vakarienės nuleisdavom vėliavą ir ruošdavomės vakarinei programai. Stovyklautojos turėjo laužus, talentų koncertus, pasikalbėjimus ir filmus. Šitie įvykiai buvo įdomiausia programos dalis. Čia mergaitės parodydavo savo sugebėjimus. Vienos skambino, kitos dainavo ar eilėraščius sakė. Per laužus būreliai varžėsi dėl punktų. Čia geriausias artistės pasirodydavo vaidinimuose. Visados būdavo labai smagu.

Šeštadieniais būdavo generalinė tvarkymo diena. Stovyklautojos viską sutvarkydavo ir išvadydavo namus, kiemą ir kambarius.

Prie stovyklos programos būtų gera pridėti daugiau sporto. Sportas fiziškai lavina augančias mergaites. Ypač gražus ir grakštus sportas yra tenisas. Stovykla turi net teniso aikštę, bet ja niekas nesinaudoja, ir ji stovi apleista. Būtų labai gera, jei būtų parodyta daugiau dėmesio šiam sportui. Kas turi, galėtų savo raketes atsivežti, na ir stovykla galėtų kelias raketes bendram naudojimui nupirkti.

Paskutinės dienos stovykloj visada būna labai sunkios ir liūdnos. Kai pagalvoji — liūdna pasidaro, kad tuojau reikės išvažiuoti namo ir palikti šią malonią vietą. Nors mergaitės čia ir dirbo sunkiai, jos išmoko sugyventi su kitomis mergaitėmis, sužinojo daug gražių dalykų apie savo tėvynę Lietuvą, prisiminė ir praturtino lietuvių kalbą.

Jūratė Kazickaitė

NERIMA NARUTĖ

RUDUO

*Po vasaros griuvėsius sklendo vėjas,
Nuogoj akacijoj sudužęs spindulys
Ir žemės veidas, kažkada žydėjęs,
Dabar lyg gelsvas žiedlapis suvys.*

*Sustojo saulės laikrodžiai tuščioj alėjoj,
Aukštai pakilę gervės aitvarais.
Stebi jas išskrendančias atsidėjęs,
Žinai, kad šito vaizdo niekas nepakeis.*

*Ir daros liūdna, niekas neberūpi,
Parnešt į širdį džiaugsmo niekas neįstengs.
Pastogėj pasišiaušę žvirbliai tupi
Pilkoj užuolaidoj rudens.*

ROMUALDAS KISIELIUS

PRADĖČIAU VISKĄ IŠ NAUJO

VAKARĖ

KAI apgaubia miestą
Vakarai sutemę,
Vis regiu svajonėj
Savo gimtą žemę.

Aš regiu ten sodžių,
Žiedus, pievų taką...
Ir girdžiu, kaip linksmas
Upeliūkštis teka.

Ten rūpintojėlis
Pakelėj štai rymo,
Ten alsuoja žemė
Tėviškės arimų...

Ten kalnai ir kloniai
Gėlėmis nusėti.
Ten ir mano džiaugsmo
Vakarai žvaigždėti...

(Atkelta iš 167 psl.)

ir atskirai. Tokios rūšies būgnus pirmieji vartojo turkai. Iš jų per Lenkiją ir Lietuvą būgnų vartojimas paplito visoje Europoje.

Trikampis, pagamintas iš plieno, nors ir neturi pastovios tonacijos, bet dažnai naudojamas orkestruose kai kuriems disonansams paryškinti. Trikampis mušamas metaline lazdele. Pirmieji trikampį pradėjo naudoti vokiečiai.

Ksilofonas dažnai naudojamas individualiniam grojime ir orkestruose. Ksilofono garsai sudėti kaip klavišai pianine, tik daug rečiau ir per tris oktavas. Garsas išgaunamas mušant dviem lazdelėmis skirtingo dydžio medines kaladėles. Tonas labai malonus ir švelnus. Ksilofonu galima groti ir labai sudėtingus dalykus. Europoje šis instrumentas užtikamas jau 16 amžiuje.

Plačiau besidomintiems muzikos instrumentais, jų raida ir istorija, būtų patartina paskaityti Curt Sachs'o knygą "The History of Musical Instruments". Šiame straipsnelyje buvo norima skaitytojui duoti tik pagrindinius simfoninio orkestro instrumentų apibūdinimus. Patartina taip pat paskaityti ir Paul Bekker knygą "The Story of Orchestra", kurioje gražiai paduodama orkestro istorija iki pat šių laikų.

J. Medaitis

VAŽIAVAU kartą autobusu. Greit lėkėme tiesiomis ir kreivomis miesto gatvėmis. Pakelės vaizdai nuolat keitėsi. Žibančios vitrinos ir apdulkėję alėjų medžiai, siauri tiltai ir baltos, mėlynos suknelės — visa tai mirguliavo ir liejosi akyse. Vienoje vietoje mano žvilgsnis užkliuvo už ilgus skelbimų lentos, kurioje pačiomis raidėmis buvo išrašytas žodis "Pardavimui". Gražioje rikiuotėje stovėjo naudoti automobiliai ir laukė naujų savininkų. "Kaži, kiek jų per mėnesį parduoda?", pagalvoju.

— Jeigu automobilis kainotų ir tik vieną dolerį, aš vistiek jo nepirkčiau, — staiga prašneko šalia manęs stovįs bendrakeivis, lyg būtų atspėjęs mano mintį.

Pasisukau į jį.

— Gal ir pirkčiau. Bet tik ne sau! Padovanočiau kokiam misijonieriui, — kalbėjo toliau autobuso greičio ritme linguodamas vyras. Jo veidas buvo nukreiptas į langą. Iš po senos skrybėlės kyšojo ilgi žili plaukai ir savo galais dūrė į prisitrynsią apsiausto apikaklę.

Iš važiuosiujų, niekas jam neatsakė. Bet prabilusysis, atrodė, ir nenorėjo užmegzti pokalbio: jis vis žiūrėjo pro autobuso langą ir kažką mąstė.

— O kad aš būčiau jaunas! Kad galėčiau dar kartą viską pradėti iš naujo — išgirdau jį dar sakant, palengva besispausdamas autobuso durų link.

Atsidūręs gatvėje, ėmiau galvoti apie aną seną keleivį. Aš jo nepažinau. Jis buvo vienas iš tų, kurie kasdieną šimtais ir tūkstančiais važiuoja iš vienos miesto vietos į kitą. Važiuoja rytais, važiuoja vakarais. Tai į darbą, tai vėl iš darbo. Šių nepažįstamų keleivių veiduose gali išskaityti ir rūpestį, ir džiaugsmą, ir šaltą abejingumą. Bet jie apie tai nekalba, jei vyksta vieni, be draugų ar pažįstamų. Tik vienas iš tos margos keleivių minios išdrįso prakalbėti. Ir tai ne apie orą. Ir ne apie biznį. Ne! Jo sielą matomai kankino kiti negu kasdieniniai pragyvenimo rūpesčiai. Argi jo trumpuose žodžiuose neslypėjo kartus nusivylimas savo praeitimi? Ar juose nevirpėjo karštas naujos pradžios ilgesys? Kad tik jam kas duotų galimybę pradėti gyvenimą iš naujo! Tada jis... Taip, tada...

Autobuso keleiviai, kurie girdėjo tokį nelauktą išpažinimą, tylėjo. Jie neatsakė nei rimtu žodžiu nei pajuoka. Jei senatvės slegiamas vyras būtų nusiskundęs savo vargu, tai jautresnės širdies bendrakeivis būtų bandęs jį guosti. Nevienas gal ir centą kitą būtų sukrapštęs ir išpaudęs į jo raukšlėtą delną.

Bet apie ligą ar alkį žilaplaukis neprasitarė ir rankos išmaldai netiesė. Žodžiai, išsprukę iš jo lūpų, lietė ne brangų vaistą, kurio jis būtų negalėjęs nusipirkti, ne duoną, kurios būtų buvę jam per maža, bet laiką. Laiko jam trūko, vien laiko...

Suprato bendrakeiviai, koks sielvartas seną žmogų kankino. Ir tylėjo jie, nes nė vienas iš jų negalėjo pasigirti turįs kišenėj laiko čekių knygutę.

Tikrai, jokiame pasaulio banke nėra deponuota laiko. Dar nė vienas šios žemės gyventojui jo neatliko. Kiekvienas sunaudoja laiką iki paskutinės sekundės, sunaudoja tik sau, kaip orą, kurį įkvėpia.

Laikas yra brangesnis už auksą ir žėrinčius deimantus. Laike slypi didysis mūsų šansas. Ką su laiku darome, tuo ir tampame. Tuščiai praleisdami laiką, apiplėšiami patys save, nes, vietoj rinkę, barstome.

Ne tik ilgi metai, bet ir trumpos valandos yra neįkainojamos vertės. Kas savo gyvenime nematavo laiko jautriausiomis svarstyklėmis, kas prašvilpė dienas nerūpestingame tinginiavime, tas, senatvės staigiai užklyptas, pajunta siaubingą išgastį. Gyvenimo saulėlydžio šviesoje pamažu dingsta apgaulingi vaidiniai, buvę kelio vadovais. Sieloje atsiveria klaiki nykuma, gimdanti nevilgtį ir baimę. Jos apimtas žmogus ima šaukti: "Duokit man laiko! Aš noriu viską pradėti iš naujo!"

Bet pradėti iš naujo argi nereiškia pradėti jaunystėje? Pradėti tada, kai krūtinę plėšo idealai, ir kūno jėgos nerimsta be žygių į kovą ir pergalę. Kas jaunystėje paėmė "knygą, arklą, lyrą" ir, išėjęs į platų gyvenimo kelią, nepasidavė maloniems, bet pragaištingiems sirenų viliojimams, tas, palinkęs po žilos senatvės našta, nepažįsta jokios baimės. Jo sieloj rusena vilties liepsnelė. Ir šypsos jo lūpos, ir nedreba širdis, kai senos akys mato lūžtant šakelę, ant kurios prisirpo pavasarij pradėtas krauti vaisius.

SPORTAS

RAŠO P. GANVYTAS

PROFESIONALIZMO
LAIPTAIS

Kanados moksl. at-kai sportuoja savo stovyklos metu. Nuotr. p. Dvilaičio

Garsaus amerikiečio A. Brundage, kuriam patikėtos tarptautinio olimpinio komiteto pirmininko pareigos, bandymas įvesti olimpinių žaidimų dalyvių pasizadėjimą, kad jie ir po žaidimų liktų sportininkais mėgėjais, profesionalizmo klausimą vėl iškėlė visų dėmesin.

Komercinis elementas į sporto pasaulį savo šaknis buvo įleidęs jau prieš kurį laiką, gi pati laiko tekmė stiprina jo klestėjimą sporte. Šiandien beveik visi geresni beisbolo žaidėjai Amerikoje žaidžia už atlyginimą. Futbolo gimtinėje anglai daugiausiai dėmesio skiria profesionalams žaidėjams. Apie komerciją ir sportą ne vienu atveju yra pasisakę garsūs sporto žinovai; čia to klausimo nebekartosime. Norėtusi ši kartą paliesti skirtumus tarp semi-profesionalinio žaidėjo, kuris dažnai vadinamas sutarties žaidėju, ir tikrojo profesionalo.

Šiam palyginimui, turbūt, geriausiai tinka anglai ir vokiečiai, kurie už atlyginimą žaidžia futbolą. Pirmieji yra tikri profesionalai. Vokiečiai tik po karo pradėjo savo sportinį pasaulį komercinti, šioje eigoje sutartinis žaidėjas yra pirmasis žingsnis. Po to jau seka tikrasis profesionalas. Pažvelkime tad į jų esminius skirtumus.

Sutartinis žaidėjas turi turėti savo profesiją arba bent reikštinį darbo plotmėje, kuri su futbolu žaidimu nieko bendro neturi. Jam nustatyta maksimalinio atlyginimo riba; šiuo metu Vokietijoje besireiškiąs sutarties žaidėjas gali gauti nedaugiau kaip 320 DM. Šalutinės pajamos labai ribotos. Žaidėjui neleidžiama duoti savo vardo reklamoms. Lankant universitetą ar kitą mokyklą, kuri jam padeda tobulėti jo pasirinktos profesijos srityje, klubas gali suteikti sportininkui finansinę paramą. 200 rungtynių už vieną ir tą patį klubą sužaidęs sportininkas gali susilaukti 500 DM premijos. Už 350 žaidimų premija pakyla iki 1000, gi už 500 žaidimų leidžiama 1500 DM premija. Tačiau reikia pastebėti, kad prie geriausių progų žaidėjas tegali sužaisti apie 50 rungtynių į metus, todėl premijos labai retas reiškinys. Kitos rūšies premijos leistos ypatingus laimėjimus atsiekusiems klubams. Pav., Vokietijos meisterio žaidėjams leidžiama 1000 DM premija; kiti klubai gali išmokėti 500 markių tiems žaidėjams, kurie padeda iškovoti lygos pirmenybes, taure ar tapti vicemeisteriu.

Sutartinis žaidėjas privalo atlikti treniruotę 2 kartus savaitėje. Klubas 2 metų bėgyje negali užverbuoti daugiau negu 6 naujus žaidėjus. Žaidėjų paklausa per laikraštinius skelbimus neleistina. Sutarties pasirašymas tegali būti pravedamas tarp birželio 15 ir liepos 15 d.

Norint pakeisti klubą, sutartinis žaidėjas, negavęs iš savo klubo leidimo, yra priverstas laukti 1½ metų. Užsienyje reguliariai žaidę ir sugrįžę žaidėjai turi laukti metus, kol jie vėl leidžiami žaisti. Yra dar ki-

tokių suvaržymų, bet čia išvardinti turbūt yra patys ryškiausi.

Profesionalas žaidėjas Anglijoje per savaitę uždirba iki 15 svarų (maždaug 175 DM). Algos nustatomos pagal amžių, sugebėjimą; vasaros metu jos sumažinamos. Po 5 metų aktyvaus pasireiškimo žaidėjui gali būti paskiriama iki 750 svarų pajamų iš taip vadinamų karitatyvinių žaidimų. Profesionalai gali reklamuoti produktus skelbimuose ir už tai gauti atlyginimą. Po žaidimų gali dalyvauti pasikalbėjimuose su spaudos atstovais, tačiau jiems neleistina rašyti žaidimų eigos aprašymų. Už laimėtas rungtines galima tikėtis 3 svarų premijos.

Žaidėjas privalo treniruotis kiekvieną savaitės dieną. Sekmadienis skirtas poilsiui; rungtynių dieną taipogi nesitreniruojama. Pačios treniruotės dažniausiai vyksta rytais; tokiu būdu popiečiai ir vakarai būna laisvi ir daugelis žaidėjų bando įsitaisyti šalutinius darbus. Tai yra leistina, tačiau patys klubai stebi ar tokia šalutinė profesija nekenkia žaidėjo sportinei formai.

Žaidėjų skaičiaus atžvilgiu klubai nėra varžomi. Jie gali sudaryti neribotą kontraktų skaičių su žaidėjais. Klubo finansinis stovis dalinai nusako jo žaidėjų skaičių. Jeigu klubas numato reikalą iškeisti žaidėją su kito klubo žaidėju ar perduoti savo žaidėją kitam klubui, sportininkas neturi teisės priešintis.

Dažnai už geruosius žaidėjus siūlomos milžiniškos sumos, tačiau bent Anglijoje futbolą žaidėjas nesulaukia nei cento už tokį nesavanorišką klubo pakeitimą. Iš kitos pusės, jeigu žaidėjas pats nori būti perkeliamas į kitą klubą, jo noras dažnai išpildomas, nes menka nauda iš tokių žaidėjų, kurie yra pareiškę norą už kitą klubą žaisti. Tačiau būna ir išimčių šiam nerašytam įstatymui. Kai garsusis vokiečių vartininkas B. Trautmann, kuris Anglijoje žaidė kaip karo belaisvis, pareiškė norą grįžti į savo tėvynę ir žaisti už garsųjį Schalke 04, — Manchester City, už kurį Trautmann žaidė, pareikalavo tokios didelės atpirkimo sumos, kad šis garsusis sportininkas turėjo likti su anglų klubu (už jį žaisdamas, šiais metais jis taip puikiai pasirodė, kad anglų žurnalistas išrinko jį šių metų geriausiu futbolu žaidėju).

Matome, kad sutartiniai žaidėjai yra labiau varžomi, negu profesionalai. Tais varžymais bandoma įtikinti, kad toks sportininkas yra tik semi-profesionalas, atseit tik laiko dalį pašvenčiąs sportui kaip profesijai. Tačiau pats principas glūdi tame, kad svarbiausias žingsnis jau yra padarytas — varžybos aiškėję finansiskai atlyginamos, ir lako tekmė prives ir sutartinius žaidėjus prie tikrojo profesionalinio statuso. Su mėgėjų pasauliu galutiniai nutraukiamas ryšys, kai sportininkas savo parašu "apvainikuoja" klubo jam pasiūlytą sutartį.

ATEITIS

REDAKCIJOS ŠEIMOJE

Su pačiu vidurvasariu ATEITIS susilaukė naujų talkininkų... Po trejetos metų pertraukos į redakciją grįžo Danutė Aleksandravičiūtė, pavasarį užbaigusi istorijos mokslus Šv. Juozapo Kalno kolegijoje. Savo patyrimu ir spaudos meile Danutė bus didelė parama mūsų žurnalui... Iš tolimųjų vakarų, iš Los Angeles garsaus miesto, į dar garbingesnę New Yorką atsikėlė gyventi Dalia Karaliūtė, kuri, studijuodama prancūzų kalbą, vis dėlto sutiko skirti nemažą dalį savo laiko ir ATEIČIAI.

SKAITYTOJŲ ŠEIMOJE

Ats gen. Vincas Grigaliūnas-Glovackis, Tunja, Boyaca, Colombia, S. A. džiaugiasi nauju butu, pastatytu ant "uolos", kur neseniai apsigyveno, džiaugiasi ir anūkėmis, kurios dalyvauja vietinėje radijo programoje, garsina Lietuvos vardą ir visada mieliai laukia Ateities... Kun. dr. prof. Paulius Ražainas, Universidad del Tolima, Colombia, S. A., rašo: "esu vienos valstybinės mergaičių gimnazijos kapelionas ir religijos mokytojas. Darbo daug, o čia dar nepaprasti karščiai. Atsiųskite man visus š. m. Ateities numerius"... T. Sakalauskaitė-Černienė, Schwetzingen - Hirschacker, Vokietija: — "dėkui, kad taip dailiai pagerbėte mano "Gintaro karolių". Džiaugiuosi galėdama kuo nors Ateičiai padėti"... Dr. Zenonas Ivinskis, Roma: — "Tris savaites viešėjau Anglijoje. Radau daug medžiagos British Museum bibliotekoje... Rugsėjo pradžioje vėl prisėsiu skvernus Romos archyvuose"... Sesuo Konstancija Tranavičiūtė, Nizza, Monferrato, Italija: — "o kur dingo žadėtoji Ateitis? Laukiu žurnalo, kaip gervė giedros, o jos vis nėra ir nėra"... A. Masionis, Paterson, N. J.: — "stiprybės šiais mokslo metais. Malonu, kad žurnale rodosi nauji veidai"... A. Kulnys, Bogota, Kolumbija: "Džiaugiuosi gaudamas Jūsų leidžiamą gražią Ateitį. Nors ji pasiekia mane gerokai pavėlavusi, bet tai beveik vienintelis ryšys, kuris mane dar riša su ateitininkiška šeima tolimame P. Amerikos užkampyje, kartais vadinamam Pietų Atėnais, nors čia tikrai nieko atėniško nėra"... Dr. med. K. Pemkus, Vokietija: "Nuoširdžiai linkėjimai mieliai ir gražiai Ateičiai, redakciniam kolektyvui ir visiems JAV idėjos broliams. Nenuilskite!"

ŠV. PIJAUS X ŠVENTĖ RUGSĖJO 3

VASAROS atostogų džiaugsmus užbaigiame ir naujuosius mokslo metus pasitinkame gražia šv. Pijaus X švente rugsėjo 3 (pirmadienį). Tą dieną dalyvaudami šv. mišių aukoje ir stiprindamiesi gyvenimo Duona, susimąstome: į kokius vandenynus subėga mūsų kasdieninio darbo, žaismo, vargo ir kovų upeliai? Kas nuskaidrina mūsų meilę, kančias, draugystę ir pažintis, sumegzta vasaros saulės spinduliuose?

Atsakymą į šiuos klausimus išryškino ir jauniems tvirtą žodį paliko šv. Pijus X, ateitininkiškojo sąjūdžio įkvėpėjas, savo gyvenimo ir veiklos principu pasirinkdamas Kristų, kuriame reikia visa atnaujinti ir kuriam, kaip Galvai, reikia visa palenkti.

Ateitininkijos tėvai, lietuviškoji žemė sodindami dar jaunųjų organizacijos medelį, pavedė jį šv. Tėvo Pijaus X globai ir visus darbus nužėrė jo paskelbtuoju šūkiu — Visa atnaujinti Kristuje. Šiame dideliame ir sunkiame religinio atsinaujinimo žygyje ateitininkiją stiprina dangiškasis Globėjas Pijus X, "kurio nepaprastos krikščioniškos dorybės ir darbai užtarnavo jam šventojo garbę ir kuriais jis amžiais bus šviesus kelrodys visiems, siekiantiems žmoniją atnaujinti Kristuje" (Vysk. V. Brizgys: Lux Christi, 1954 m., nr. 2-13, psl. 19).

Su karšta malda širdyse, su šypsena lūpose mes įžengiame į naujuosius mokslo metus, skirtus mūsų gyvenimo Broliui—Kristui!

OP, OP, NEMUNĖLI, AR TU MANE ŠAUKI?

Birželio 30 ir liepos 1 šiemet atsivėrė Nemuno gelmės, išskeldamos paviršium lietuviškosios kultūros ir dainos lelijas.

Kultūros Kongresas, pasidalinęs į įvairias sekcijas, svarstė ir nagrinėjo, "kaip begyvenant naujose šalyse išsilaikyti ir ugdyti iš Lietuvos atvežtą atėnišką kultūrinio gyvenimo tipą" (Dr. K. Pakštas), gi skaidrioji Dainų šventė, nors čikagiškio "Margučio" ir jo bendrą aptaškya senais pavydo ir įtarinėjimų margučiais, kiekvieno dalyvio širdį gaivino kilnia nuotaika, trykstančia iš galybių Viešpaties, kuris trupina šaudykles ir laužo ginklus, kuris išgrista klaikų mamos šauksmą, darban palydi artoją ir grėbėjęlę, stiprina miško glūdumoje budintį brolių...

Kultūros Kongreso ir Dainų šventės sutartinė, tikime, sustiprins ir įkvėps dirbančius, o svyruojančius grąžins ton šalin, kur anoj pusėj ežero šnekasi lietuvių suprantančios ir mylinčios širdys.

LIETUVIŠKOJO DIALOGO TĘSINYS

Š. m. AIDŲ 6 nr. išspausdintas Vytauto S. Vardžio-Zvirzdžio straipsnis — Lietuviškasis Dialogas. Autorius svarsto mokslus einančio jaunimo lietuviškumo klausimą, stipriai pabrėždamas vyresniosios kartos funkcijas jaunimui: "Vyresniosios kartos funkcija jaunimo požiūriu yra veikti kaip jaunimo integratoriaus į lietuvišką bendruomenę ir kultūrą" (psl. 244).

Norėdami šį lietuviškąjį dialogą pratęsti ir jį priderinti ateitininkiškajam gyvenimui, turime atsiminti, kad ir ateitininkų organizacinėje veikloje vyksta panašus dialogas — susitinka vyresnioji ir jaunoji karta. Vyresnioji Federacijos karta turi surišti jaunimą su ateitininkiškom tradicijom, parodyti jos augimą ir plėtotę, atskleisti nueitąjį kelią, o svarbiausia — su mylinčia ir gero trokštančia širdimi įvesti jį į dabarties gyvenimo tekumą, kurią, anot mūsų ideologo prof. St. Šalkauskio, aprėžia principų reikalavimai ir momento reikalai.

Kaip šis dviejų kartų dialogas skambės šiais metais ateitininkiškoj veikloj, pamatysime iš dviejų veiklos barų: jaunučių organizavimo ir moksleivių ateitininkų kuopų globos.

Jaunučiai, rūpestingai globojami S. Laniasuko, Cleveland, Ohio, žengia pirmuosius žingsnius. Jų vadovai jau gavo į rankas kun. prof. Stasio Ylos paruoštus programas metmenis bei medžiagą pokalbiams. Linkėtina tik, kad lietuviškose kolonijose sužaliuotų jaunučių veikla, atnešanti Federacijai naujo kraujo, ir kad vyresnieji nuoširdžiai ateitų talkon mūsų jaunučiams.

Moksleiviai, sulaukę naujos Centro Valdybos, kurią šiltai sveikiname ir linkime visur sėkmės, savo darbuose taip pat daugiausiai remiasi ir pasitiki vyresniųjų globa, talka ir atsidavimu.

Štai, kur suaidi ateitininkiškojo dialogo darnumas ir grožis: ar vyresnioji karta mylinčia širdim atskubės jaunučiams ir moksleiviams talkon, ar jaunieji atvers savo širdes vyresniųjų balsui? Norime tikėti, kad vyresniųjų idealizmas ir aukos dvasia, išbandyta gyvenimo vėtrų, nepaliks jaunųjų vienu, trokštančių, anot 'Jaunystės' Maršo" autoriaus Alfos Sušinsko, kilti erelių aukštyn.

Antanas Vaičiulaitis

BUVĘS "ATEITIES" REDAKTORIUS ŠVENČIA 50 METŲ SUKAKTĮ

Antanas Vaičiulaitis gimė 1906 m. birželio 23 d., netoli Vilkaviškio. Taigi, jis yra kilimo nuo Paprūsės, sūduvis, iš tų pačių apylinkių, kurios davė mums draudžiamojo laiko veikėjus ir rašytojus Vincą Kudirką, Petrą Arminą, Kriauciūną ir kitus. Mokėsi savo gimtajam kaime, paskui lankė Vilkaviškio gimnaziją. Kaune studijavo literatūrą Teologijos-Filosofijos fakultete, paskui gilino savo studijas Prancūzijos universitetuose. Priklausė studentų ateitininkų "Šatrijos" meno draugijai, kai kurį laiką buvo "Ateities" redaktorius.

Antano Vaičiulaičio literatūrinė veikla plati ir įvairi. Jis ir beletristas, ir poetas, ir vertėjas, ir kritikas. Buvo mokytojas, universiteto dėstytojas, dirbo įvairius darbus žurnalistikoje, redagavo ne vieną žurnalą, o dabar yra vyriausias "Aidų" žurnalo redaktorius. Savo kūrinius spausdino "Ateity", "Židinys", "Naujojo Romuvoj" ir kitur. Išleido atskiromis knygomis "Vakaras sargo namely" (1932), "Vidudienis kaimo smuklėje" (1935), "Valentina", "Mūsų mažoji sesuo" (1936), "Nuo Sirakūzų iki Šiaurės Elnio" (1937), "Pelkių takas" (1939), "Kur bakūžė samanota" (1947), "Italijos vaizdai" (1949). Savo beletristikoje A. Vaičiulaitis vaizduoja kaimo būtį, ypač neturtingųjų skurdų gyvenimą. Jo veikėjai paimti iš tikros, autoriui gerai pažįstamos aplinkos, kuri yra arti širdies. Jo vaizduojamas pasaulis yra lietuviškas. Iš jo išsirižia į atmintį daugybė personažų, vaikų ir

DARBAI

ŽMONĖS

KULTŪROS KONGRESAS CHICAGOJE

Pirmasis lietuvių Kultūros Kongresas įvyko Chicagoje š. m. birželio mėn. 30 d. Po to buvo Dainų šventė. Šį Kongresą rengė JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės, visą reikalą tvarkydamos taip, kad Kongresas išjudintų patį svarbiausią dalyką — lietuvių tautinės kultūros išlaikymą emigracijoje. Aple tai kalbėjo pagrindiniai paskaitininkai, nagrinėjo tą patį dalyką ir sekcijų posėdžiuose.

Kongresą atidarė rengėjai — Chicago Apygardos ir Kanados Bendruomenės pirmininkai dr. Bajerčius ir B. Sakalauskas. Sugiedoti Himnai, prel. Ig. Albavičius ir kun. Trakys atkalbėjo invokacijas, o gilaus susikaupimo valandėlė buvo pagerbti mirusieji, nukankintieji ir Sibiran ištremtieji kultūrininkai. Prezidiumą sudarė K. Pakštas, Vl. Jakubėnas, P. Jonikas, J. Puzinas ir A. Rinkūnas. Sekretoriatą — studentai V. Gaškaitė, L. Maskaliūnas, V. Vygantas.

Pagrindinę Kultūros Kongreso dalį sudarė dvi paskaitos. Pirmame plenumo posėdyje dr. J. Girnius gvildeno temą "Tautinė kultūra — tautos išlikimo pagrindas".

suaugusių. Štai mažoji Katriutė eina tarnauti, Staselis, tėvų belaukdamas, ginasi nuo baisiojo žvėries, Zenonas svajoja būti kareivėliu, kitas vėl džiaugiasi tėvuko skrybėle. Bet vaizduodamas tikrovę, Vaičiulaitis nesitenkina vien tik nuotykiams ar nuogu kasdienos aprašymu. Jis visur jieško grožio: kuria gyvus charakterius, rūpestingai apgalvoja kūrinių kompoziciją, jieško gilesnės prasmės visuose, rodos, nežymiuose atsitikimuose. Vaičiulaičio stilius pasižymi didele kultūra, vietomis yra labai subtilus, kitur realistiškas. Jo nuotaika yra giedri, nors pro tą giedrą kartais ir praskamba melancholiški tonai.

Mūsų literatūros kritikai Vaičiulaitį laiko estetinio realizmo atstovu, kuriam rūpi ir tikras nemeluotas gyvenimo vaizdavimas, ir meninė forma.

"Ateities" skaitytojai linki savo buvusiam redaktoriui dar ilgų kūrybingų metų ir pasiryžta šios sukakties proga geriau pažinti jo kūrybą.

Iš Kanados atvykusi Izabelė Matusevičiūtė skaitė paskaitą — "Būdas ir priemonės tautinei kultūrai ugdyti". Pirmojoje paskaitoje buvo nurodyta, kad, norint išlikti lietuviu, reikia jaugti į tautinę lietuvių kultūrą. Tikruoju tautos nariu tampa tas, kuris pasisavina jos kultūrą, nes tauta ir kultūra yra glaudžiai susiję vienas su kita. Buvo nurodyti ir pavojai, kurie mums gresia, ir keliai jiems išvengti. Dar labiau į gyvenimo praktiką pasuko antrosios paskaitos prelegentė, pabrėždama tautinio auklėjimo svarbą šeimoje ir vaikų darželiuose.

Gyvai ir intensyviai buvo dirbama ir atskirose sekcijose. Akademiniis jaunimas turėjo savo atskirą posėdį, B. Juodelio vadovaujamą. Gausiai susirinkusiam jaunimui — dalyvavo apie 150 studentų — teko svarstyti tą pačią temą — Kaip išlaikyti mūsų tautinę kultrą tremties sąlygose. Buvo paskaityti trys referatai: L. Sabaliūno, A. Barzduko ir G. Prialgauskaitės. Sekcijos posėdis praėjo labai gyvai, dalyviai aktyviai ir sumaniai svarstė patiektas mintis, parodydami, kad jaunimui rūpi gyvybiniai lietuvių tautos klausimai.

Kitose sekcijose iškeltos mintys buvo taip pat aktualios. Tai vis ta pati lietuvių kultūra, tik nagrinėjama įvairiais atžvilgiais. Dailės sekcijoje menininkai tarė savo žodį apie tautinį mūsų meną. Istorikų buvo pasvarstyta mūsų istorijos aktualiosios problemos. Kalbos, literatūros, mokslo, muzikos, švietimo ir teatro sekcijose taip pat virė darbas. Savo atskirą posėdį — pasitarimą turėjo ir žurnalistai.

Paskaitų ir diskusijų pagrindinės mintys ir kalbėjusiųjų įvairios sugestijos ateities darbams išryškėjo rezoliucijose. Kongresą uždarė St. Barzdukas, dėkodamas visiems rengėjams. Kongrese dalyvavo ir visus darbus sekė vysk. V. Brizgys, Vliko pirmininkas Matulionis, V. T. pirmininkė A. Devenienė, min. St. Lozoraitis, konsulas P. Daužvardis. Iš Washingtono buvo atvykęs Amerikos Ealso redaktorius P. Labanauskas, kuris viso kongreso eigą užrašė į juosteles.

Mūsų žymesnieji kultūrininkai ir spauda įvertina Kultūros Kongresą kaip labai pavykusį ir turintį mums didelės reikšmės.

“KRISTAUS ISTORIJS” AUTORIUI MIRUS

Ne vienas mūsų yra skaitęs ir džiaugęsis dr. P. Mačiulio išverstu veikalu — Kristaus Istorija. Jo autorius, žymus italų katalikų rašytojas Giovanni Papini, š. m. liepos 8 d. užbaigė savo žemiškąją kelionę. Jis gimė 1889 m. sausio 9 d. gražiojoje Florencijoje, ten pat, kur tebėra gyvas didžiųjų žmonijos genijų Dantės ir Mykolo Angelo atsiminimas. Užbaigęs savo studijas, Papini pradėjo savo ilgąją rašytojo karjerą ir per 75 savo gyvenimo metus parašė net 65 stambius veikalus.

Savo literatūrinio darbo pradžioje rašytojas ėmėsi žurnalistikos. Įkūrė apžvalginį laikraštį, redagavo kitų leidžiamus. Jis ne tik rašė, bet sugebėjo gražiai ir įtikinančiai kalbėti. Savo nuoširdžiu, ugningu, kaip Italijos ugniakalniai, žodžiu jis sutraukė aplink save nemažą bičiulių būrį, kuriam jis buvo didelis autoritetas.

G. Papini pasižymėjo nepaprasta tiesos jėškančia dvasia. Bet tą tiesą jis surado negreitai. Savo jaunystėje buvo ateistas ir jo griaušančioji, protestuojanti nuotaika atsispindėjo jo pirmuosiuose veikaluose. Tačiau Papini buvo per didelis ir per gilus — sekus ir nekūrybingas ateizmas jo negalėjo patenkinti. Jis ėmė artėti į savo tėvų tikėjimą — katalikybę ir 1920 m. ryžtingai pasuko nauju keliu. To naujojo dvasinio kelio vaisius yra jo “Kristaus Istorija”, plačiai skaitoma, į 31 pasaulio kalbą išversta knyga, populiariam nustelbusi kitus panašios rūšies veikalus. Nuoširdžiu, bet labai santūriai ir paprastu žodžiu, autorius įbrėžia į skaitytojų atmintį Kristaus žemiškojo gyvenimo vaizdus. Be šio veikalio labiausiai žinomi ir skaitomi dar jo gražiai parašytas veikalas — Mykolas Angelas, jo gyvenimas bei jo era, 1948 m. išleista originali knyga, tai jo išvaizduotojo “Popiežiaus Celestino VI laiškas žmonėms”. Papini rašė ne tik patraukliai, bet mokėjo ir pagrindinai išstudijuoti dalyką. Jo Italų literatūros istorija susideda net iš 36 tomų!

Be savo literatūrinio darbo Papini dalį savo laiko skyrė ir mokslui. Buvo Bolognos universiteto profesorius, Italijos Karališkosios Akademijos narys.

1953 metais rašytojas buvo su-paraližuotas, vėliau apako, bet jis tvirtai kentėjo savo nelaimę ir nesiliovė dirbęs net sirgdamas.

Taip baigė savo dienas vienas iš žymiausių šio mūsų laikotarpio mąstytojų, o jo palaikus priglaudė jo gimtasis miestas — Florencija.

JONAS A. GYLYS GAVO DAKTARO LAIPSNĮ

Liepos mėnesio gale Jonas A. Gylys pasipuošė aukščiausiu moksliniu laimėjimu — Loyolos universitetas Chicagoje jam suteikė filosofijos daktaro laipsnį farmakologijos srityje. Parašęs disertaciją apie keletos aromatinių sieros junginių įtaką Walker'io 256-jai neoplazmai ir ją sėkmingai apgynęs, studijas užbaigė ir artimoje ateityje pradės dirbti profesinį darbą savo srityje.

Dr. J. A. Gylys, gimęs Kaune 1928 m. birželio 27 d., gimnaziją baigė 1946 m. Hanau stovykloje Vokietijoje. Dar tais pačiais metais jis pradėjo savo studijas J. W. Goethe's universitete Frankfurte. Į Ameriką atvykęs 1948 metais, greitai pradėjo vėl lankyti universitetą, ir 1951 metais Roosevelto kolegija Chicagoje jam suteikė bacheloro laipsnį biologijos srityje. Pokolėgines studijas tęsė Kardinolo Stritch Medicinos mokykloje Chicago universitete. Už studijų apie barbituratų antagonizmą jam buvo suteiktas magistro laipsnis.

Už ypatingus gabumus moksle

susilaukė eilės atžymėjimų. Buvo pakviestas asistento pareigoms universitete. Standard Oil kompanija jaunajam daktarui buvo paskyrusi stipendiją. Be to, jam taip pat atiteko vienas iš geriausių universiteto atžymėjimų — Cabell stipendija. Dr. Gylys buvo neseniai pakviestas į Sigma Xi draugiją, kurios tikslas propaguoti mokslinius tyrinėjimus laimėjimus.

Ne vien moksliniais palinkimais pasižymi mūsų kolega; ir studentų veikloje jis yra pasiekęs eilės gražių laimėjimų. Kai Amerikoje studentai ateitininkai pradėjo burtis į savo sąjungą, J. Gyliui buvo pavestos sąjungos centro valdybos pirmininko pareigos, kurias jis sąžiningai atliko. Ir kitokių pareigų atlikimas buvo be priekaištų.

Nėra abejonės, kad Dr. Gylys yra gabus mokslininkas. Tikimės, kad savoj srity pradės reikštis, jis ir toliau žengs ir skims sau laimėjimus. To jam nuoširdžiai linkime.

P. V.

ATSKLEISTA KNYGA

DAINA, IDILĖS IR PERGAMENTAS

Tarp neseniai spaudoje pasirodžiusių poezijos rinkinių randame tris, dėl vienos ar kitos priežasties vertus didesnio dėmesio. Tai H. Radausko **ŽIEMOS DAINA**, J. Meko **SEMIŅIŠKIŲ IDILĖS**, ir K. Grišaitės **ŠIRDIS PERGAMENTE**.

Henrikas Radauskas nuo pat pradžios savo literatūrinės karjeros savo kūrybon, o kartu ir vison lietuvų literatūron, periodškai įvedė daug teminių ir forminių naujūmų. Jų randame ir vėliausiame jo poezijos rinkinyje, **ŽIEMOS DAINA**. Pav.: tarp visuotinai skambių, jausmingų eilėraščių įterpta baltosios eilės. Dėl šių naujūmų kūrinys nėra didelio vientisumo, bet poezijos estetiškas grožis nuo to nenukentė.

Knyga suskirstyta į tris dalis. Pirmojoje, “Saulės Keliais”, autorius daug dėmesio skiria gamtai. Į ją jis žiūri kritiškai, analitišku žvilgsniu. Gamta — tai muzikos, meno ir poezijos šaltinis:

Klajūnas muzikas girdėjo
Balsus dangaus, vandens ir javo
Ir juos simfonijon sudėjo,
Ir jį šlamėjo ir žaliavo.

Gamta Radauskui reiškia nuolatinį judėjimą. Jai aprašyti jis pri-taikė ir skambų, lakų, lankstų sti-

lių. Štai kaip poetas charakterizuoja metų laikus:

Pavasaris: Nuo lakštingalų riksmo apkurtęs, upelis pravirko. Vasara: Kriaušė krenta nuo medžio ir užmuša giedantį žiogą. Ruduo: Miško lapai pamišusiom voverėm vėjuje šoka. Žiema: Net ir genijus baltu ant balto tapyti negali.

Antrojoje dalyje, **Monologai**, poetas užfiksuoja paskiras savo mintis, t.y., kalbasi su savimi: “Pats su savimi pasikalbėjęs, krentu į sūkurius žvaigždžių”. Jis smulkmenomis nesidomi: diskutuoja tik abstrakčius klausimus — Nemirtingumas, Kalinys, Arlekinas mirtis, Erdvė ir laikas, ir t.t. Randame čia ir humoro bei ironijos. Eilėraštyje “Poetai Romantikai”, autorius sako: Ir ištirpo sodai tartum sniegas
Ir poetai soduose ištirpo.
Jiems užlejo širdį šiltas miegas,
Kur eilėraščiai kaip vaisiai sirpo.

Trečioji dalis — **Tragiška Kaukė**. Čia autorius pasirodo su intelektualine, akademine poezija, sudėtingesne mintimi ir vaizdais, negu pirmosiose dalyse. **Tragiškoje Kaukėje** gana ryškus racionalusis prad. Jausmai apvaldyti, vietomis gal net per daug. Randama daug judesio, energijos ir siužete ir stiliuje. Poetiškos prozos grožis glūdi

nuotaikoje, jausmingume ir tone, nes jokios mechaniškos poezijos taisyklės jos nesaisto. Nors šis žanras literatūroje pasirodė jau 19 šimtmečio viduryje, tačiau lietuvių literatūroje jis dar nespėjo išpopuliarėti, ir H. Radausko bandymas laikytinas puikiai pasisekusių.

SEMENIŠKIŲ IDILĖS — tai didelės vertės estetiškas kūrinys, vaizduojąs pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą dvidešimt keturiose idilėse. Gamta, kaip ir **ŽIEMOS DAINOJE**, užima pagrindinį vaidmenį, ir yra šių idilių pagrindinis veikėjas. Autorius ją vaizduoja gyvą, pulsuojančią, nesužalotą jokios modernizmo apraiškos, ir spalvingesnę už bet kokio menininko paveikslą. Štai kaip penkioliktoje idilėje poetas nupiešia vasaros naktis:

Rankos kvepia dar medumi ir
[dobilu
ir rūbuose — žolių lapeliai ir
[vakaro vėsa.
Kaip tilsta... Kaip kelias rūkas...
ir paskutiniai kibirų skambėjimai,
melžėjų sūkesiai, svirčių
[girgždėjimas
ties mediniais vandenio loviais,
toli, kitapus guobų.

Kiekviena eilutė pilna jausmo ir lyrikos. Autorius intensyviai pergyvena lietuviškosios gamtos netekimą; lygiai taip pat pergyvena ir skaitytojas, nes poetas stebėtinais vaizdžiais ir žodiningai perduoda savo mintis: "Su šiltu vėju, pirmutiniais lietaus šuorais, atdrungsta alksnių žievės, ir gležnai žalia spalva nutvieskia krūmus".

Šalia lietuviškosios gamtos grožio temos, **IDILĖSE** randame ir autoriaus asmeniškų prisiminimų, pav., Teta Kastūnė, Turgus, Pirtys ir t.t. Knyga ypatingai rekomenduotina tiems, kurie Lietuvos iš vis nematė, arba kurie ją menkai prisimena, nes J. Mekas vaizdžiais ir meniškai nupiešia įvairias Lietuvos kaimo ir jos gamtos apraiškas.

Visiškai kitokio pobūdžio — tai neseniai iš spaudos išėjęs Kotrynos Grigaitytės eilėraščių rinkinys, **ŠIRDIS PERGAMENTE**. Autorė švelniu, subtyliu, beveik folklorišku stiliumi kalba patriotinėmis, religinėmis ir erotinėmis temomis. Jos kūryboje daug liūdnumo, melancholijos, prisiminimų. Knyga suskirstyta į tris dalis: **Jaunystė Veidrodyje**, **Nemigos**, ir **Prisikėlimo Valanda**. Stipriausi poetės eilėraščiai yra antrojoje dalyje:

Tyla prie durų budi
Apleistam kambary,
Kur plaka tik viena širdis
Sešėlių kapinyne.
Regiu, kai dreba beržo lapas
[paskutinis
Konvulsioj mirties
Ir... trupa laiko grimas.

(Naktis, p. 40)

SNIEGO PLATUMOS

Lietuvių literatūros tematika daugumoje pasižymi lietuviškosios buities vaizdavimu. Tas iš dalies pateisinama, nes dabartinėse gyvenimo sąlygose iš šios temos yra sunku išbristi. **SNIEGO PLATUMOS** — tai novelių rinkinys, vaizdžiai ir šiltai vaizduojąs lietuvių kaimiečio gyvenimą. **Albinas Baranauskas** šia knyga literatūroje pasirodo pirmą kartą ir skaitytojui palieka puikų išpūdį.

Viena geriausių novelių — pirmoji, skirta prakalbos vietoje. "Prakalbos vietoje" autorius pasakoja, kaip senas, aštuoniasdešimt metų amžiaus meistras Gulbinas savo pasakojimais apie apylinkės žmonių, daiktų ir vietų praeitį bei nuotykius, pritraukia savo lūšnelėn įvairaus amžiaus bei išsilavinimo žmonių. Visiems miela senio pasakų pasiklausyti, ir, pamiršus dienos monotonią ir rūpesčius, bent valandėlei pagyvent prisiminimais. "...kai klausau, tai taip užsimirštu, net man strėnas pereina skaudėti... O be to, senis pasakoja apie mūsų apylinkę, tai man taip ir atsistoja prieš akis visa mano vaikystė".

Kaip meistras Gulbinas savo pasakojimais užburia kaimo gyventojus, jog jie net laiko tekmę pa-

miršta, taip autorius lietuvių kaimiečio gyvenimo vaizdžiais sužavi skaitytoją, primindamas jam tą širdies ramybę gyvenant savame, jo dvasiai taip artimame kaime, kur visi rūpesčiai, palyginus su savojo krašto netekimu, atrodo menki ir nereikšmingi.

A. Baranausko vaizduojamas kaimas nėra susentimentintas. Jo novelės — gana realistiški, kartais net naturalistiški kūrinėliai, be didelės intrigos, pajvairinti humoru, ir perduoti skambiu, pilnu entuziazmo stiliumi. Temos paprastos ir nesudėtingos — pirmoji vasaros atostogų diena devynmečio berniuko gyvenime; prietaringo kaimiečio baimė važiuojant naktį pro kapines; mokinių "sąmokslas" išvengti klausinėjimo lotynų kalbos pamokoje miestelio gimnazijoje, ir t.t. Charakteriai išvesti psichologiškai — kiekvienas veikia ir kalba pagal savo padėtį bei išsiauklėjimą. Tai gero, savarankiško rašytojo ženklas. Tikimės, kad **SNIEGO PLATUMOS** nebus paskutinioji Albino Baranausko knyga.

Albinas Baranauskas, SNIEGO PLATUMOS. Spausdinta Nidos spaustuvės Londone, 1955 m. 273 puslapiai. Kaina nepažymėta.

D. Karaliūtė

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ DIENOS — 1956 m. birželio mėn., No. 6, vol. 7. Vyr. Redaktorius Bern. Brazdžionis. Šiame numeryje, liūdnesiems birželio mėn. įvykiams paminėti, telpa daug rezistencinio pobūdžio medžiagos ir nuotraukų.

LIETUVA — 1956 m. Nr. 8. Politikos žurnalas, leidžiamas Lietuvos Laisvės Komiteto. Redaguoja Juozas Audėnas ir Dr. Bronius Nemickas.

JAUNIMO ŽYGIAI — 1956 Nr. 2 (7). Leidžia Lietuvių Krikščionių

Demokratų Sąjungos Jaunimo Sekcija. Redaguoja A. J. Kasulaitis, J. Končius ir A. Vedeckas.

EGLUTĖ — 1956 m. birželio mėn., Nr. 6. Redaktorius — Stepas Zobarskas.

MŪŠŲ VYTIS — P. L. S. S. vadų vadovių ir akademikų skautų skautų žurnalas. 1956 m. birželio mėn. Nr. 4 (72). Redakt. — Bronius Kviklys.

KARYS — 1956 m. liepos-rugpjūčio mėn. Nr. 7 (1323). Redakt. — Zigmas Raulinaitis.

MOTERIS — lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių Katalikių Draugija. 1956 m. liepa - rugsėjis Nr. 3 (4).

TĖVYNĖS SARGAS — Kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas, leidžiamas Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos. 1956 m. Nr. 1 (13).

Gen. Stasys Raštikis, KOVOSE DĖL LIETUVOS, I-mas tomas, didelio formato, 704 psl., gausiai iliustruotas. Išleido "Lietuvių Die-nų" žurnalo leidykla. Įrišto kietais viršeliai ir spalvotu aplanku tomo kaina 7 dol.

D. Karaliūtė

PLAČIAME PASAULYJE

CLEVELAND

Clevelando moksl. at-kų Maironio kuopa, besirengdama vasaros atostogom ir naujesiems mokslo metams, išsirinko naują valdybą. Nauja vadovybė jau tikrai buvo reikalinga. Mat, du senosios valdybos nariai baigė aukštesniąsias mokyklas ir išėjo į "veteranus" — studentus. Susirinkimas, išklauses nuoširdžių Vytauto Valaičio žodžių apie moksleivio at-ko asmenybę, darbus, privalumus, išsirinko naują valdybą, kuri pareigomis taip pasiskirstė: pirm. — Visvaldas Graužinis (jo adresas: 7505 Cornelia Ve., Cleveland 3, Ohio), vicepirm. — Violeta Žilionytė, sekr. — Aldona Balčiūnaitė, išd. — Algis Širvaitis, socialinių reikalų vedėjas — Vytenis Damušis.

Valdybos narių ir kuopos bendradarbiavimas, tikime, šiemet suburs Clevelando moksl. at-kus gražion šeimom. **Rokas**

VASARIO 16 GIMN.

Birželio 1—3 d. Europos at-kų sendraugių surengtame suvažiavime dalyvavo ir Vasario 16 gimn. 20 moksleivių at-kų, kuriuos globojo L. Skeiveliene, V. Natkevičius ir gimn. direktorius dr. V. Literskis.

Birželio 3, iškilmingojo posėdžio metu, moksleiviai meninėj programoj atliko montažą — Lietuvos kančios kelias. Šią meninę programą berengiant nuoširdžiai talkino V. Natkevičius, montažo autorius, režisorė L. Skeiveliene ir F. Strolia, paruošęs ateitininkų chorelį. Visa programa ir pirm. V. Bartusevičiaus kalba į Lietuvos jaunimą buvo įrašyta į "Amerikos Balso" juosteles ir pertransliuota į Lietuvą.

Moksleiviai at-kai, dalyvavę Eu-

Kairėje — vaizdai iš 1956 m. Europos ateitininkų moksl. ir stud. vasaros stovyklos — ideologinių kursų. Pačiame viršuj — iškilminga akademija Sarns prie Brixeno vietovėje, kur vyko pati stovykla. Paskaitą skaito Vasario 16 gimnazijos at-kų pirm. V. Bartusevičius. Toliau vaizdai iš pačios stovyklos ir ekskursijos į Romą, Veneciją ir Florenciją.

Smulkesnis šios stovyklos ir ekskursijos aprašymas bus kitam Ateities numery. Šias nuotraukas prišuntė Vytautas Memėnas, stovyklos komendantas.

New Yorko stud. at-kų dr-vės šventės dalyviai.

Photo by V. Maželis

NEWYORKIEČIŲ METINĖ ŠVENTĖ

New Yorko studentų ateitininkų draugovė birželio 24 dieną suruošė ateitininkų šventę. Į šventę buvo sukviesti visi sendraugiai, studentai ir moksleiviai ateitininkai. Tenka pasidžiaugti ypatingu šventės pasisekimu ir gausiu visų ateitininkų dalyvavimu.

Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Angelų Karalienės bažnyčioje, kurias celebravo kun. Viktoras Dabušis. Visi ateitininkai priėmė bendrai šv. Komuniją. Po šv. Mišių tos parapijos patalpose buvo bendri pusryčiai — agapė. Lyg viena graži šeima rinkomės prie stalo; šeima, kuri iš visų miesto dalių susirinko kartu pabuvoti. Ir tas susitikimo džiaugsmas, tas jaukumas buvo

ropos at-kų sendraugių suvažiavime, grįžo namo daug ko pasimokę ir sustiprėję dvasioje.

E. V.

matomas kiekvieno dalyvio veide. Kiekvienas čia buvom savas, kiekvienas jautėmės priklausomas ir reikalingas, kaip atėjęs savo tikrų brolių ir seserų tarpan.

Po pusryčių visi rinkomės į antrą salę, kur buvo iškilmingas posėdis, kurio metu davė pasižadėjimą ir buvo pakeltos į tikras nares šios studentės ateitininkės: Aušra Barauskaitė, Laima Bulvyčiūtė, Liūda Grigaitė ir Teresė Masionytė. Pasižadėjusias sveikino prof. Simas Sužiedėlis, ponias Galdikienė, dr. Radzivanas ir ponas Masionis. Posėdis buvo iškilmingas savo nuotaika ir dvasia. Ir kaip prof. Sužiedėlis pažymėjo, kad suėję geri draugai daug nekalba, — jie be žodžių, vien pabuvimu kartu, supranta vieni kitus ir pasidalina mintimis — taip ir šis posėdis išreiškė tuometinį mūsų dvasinį pakilimą. Tad skirstėmės namo lyg iš naujo davė pasižadėjimą.

V. V.

Vasaros pradžioj St. Louis stud. at-kai surengė lietuvių liaudies meno parodėlę.

KOMENDANTAS

(Vyras):

Suvažiavom į stovyklą
Tarp merginų, kaip žiedų,
Ir išgėrę pieno stiklą
Žadam josiom pažadų.

(Visi):

Šliumpu-pumpu šliumpu-pumpu
Komendantas takeliu,
Išikandęs dūdą žande,
Šaukia tautą paskaitų.

Vakare, kai medžiai ošia,
Ir kai sendraugiai namuos,
Ardom tvarką, verdam košę
Ir nereik bijot mamos.

Šliumpu-pumpu, šliumpu-pumpu
Komendantas takeliu,
Išiziebęs lempą šviesią,
Varo merginas liu-liu.

(Nerimta stovyklinė daina — melodija pagal "Šliumpu-pumpu")

(Merginos):

Mes mergytės, mes gražuolės,
Mūs mamytės nematys,
Nevilioja mūsų guolis —
Juk tokia graži naktis.

(Visi):

Šliumpu-pumpu, šliumpu-pumpu
Komendantas takeliu
Reik bėgioti sumedžioti
Daug neklauzadų porų.

Komendantas jų nerado,
Nesurado nei vienos —
Ir paklodę būste štabo
Užsitraukė ant galvos.

Šliumpu-pumpu, šliumpu-pumpu
Meilė vaikšto takeliu
Tarp berniukų bijūnukų
Ir mergyčių, kaip gėlių.

MIRGA MERGUŽYTĖ

DAIKTAS

(ARBA DALYKAS, ARBA REIKALAS)

FELJETONAS

(Redakcijos pastaba: Mums šitas feljetonas atrodė visiškai nejuokingas. Tipiškas moteriškas sąmojus — be humoro. Dedame vien dėl to, kad nesinori ižeisti bendradarbės. Skaitytojams nepatariam skaityti, nes tai visiškai ne "Kreivų Šypsenu" kokybės surašymas. Ačiū.)

*

Vienas studentas mylėjo vieną studentę. (Jau pirmam sakiny nusikalstama gero rašinio taisyklėms — dėstomi savaime aiškūs dalykai — Red.). Jis visaip bandė išsakyti savo jausmus, ir vis nesisekė. Pagaliau sugalvojo, ir palaukęs patogios progos, su dideliu įsijautimu tarė: "Vanilija, tu esi gražiausias daiktas pasaulyje". Vanilija išiziedė: "Ką pasakei — daiktas? Pakartok. Tylėk. Daiktas?! Kas aš tau per daiktas? Ent sakytum 'dalykas'. O dabar — daiktas. Sūdiev".

Nusiminė studentas. Nepataikė. Turėjo sakyti — "dalykas".

Nuvažiavo stovyklon. Susitiko kitą studentę (negi tą pačią — Red.). Taikstėsi, taikstėsi. O ji vis slepiasi už kažkokio daktaro. Pagaliau pagavo ją šokiui — viliojantis buvo. Galvoja — išreikšiu jausmą. Ir sako: "Cikorija, tavo gražūs auska-

rai. Aukšiniai? Cikorija, tu pati esi pasaulyje gražiausias dal..." O Cikorija užpyko kažkodėl (matyt, auskarai nebuvo aukšiniai, o blekiniai — Red.). Ir neleido jam pabaigt: "Ne tavo dalykas, nesikišk. Tai mano reikalas".

Galvojo studentas. Ir "dalykas" turbūt nepatinka. Nemoku išreikšti jausmo. Nusiminė.

Ha, ha, mieli skaitytojai — jūs dabar tikriausiai manot, jog jis susitiko trečią studentę (atsiprašau, skaitytojai nieko nemano, nes jie tavo feljetono neskaito — Red.) ir jai pasakė: "Tu esi pasaulyje gražiausias reikalas". Visai ne. Jis taip visai nesakė. Jis susitiko trečią studentę, taip — studentę iš Los Angeles. Bet jis jai nieko nesakė. Be žodžių dalykai paaiškėjo, ir kitą vasarą jis susikrovė daiktus ir išskrido į Kaliforniją tvarkyti reikalų. Ar jie dabar laimingai gyvena, tai kitas daiktas. Ne mano reikalas, ir ne jūsų dalykas.

(Redakcijos pastaba: Mes perspėjom, kad neverta skaityti).

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Redakcija gavo iš Kanados laišką, kurį autorius prašo paskelbti. Laiško autorius lig šiol yra buvęs oficialus "Kreivų Šypsenu" kores-

pondentas, ir rašė apie tenykštę veiklą vasario mėnesio numery. Redakcija apgailestauja laiško turinį.

"Monsignorante Daraktoriau, (autorius, matyt, nežino, jog redaktorius nėra prelatas — Red.).

Šiuo pareiškiu Jūsų ir žurnalo prisimieratorių žiniai, jog įvykusioj visuotinoj pilvisterių kompetencijoj įteikiau raštą, atsiimdamas savo kandidatūrą į oficieraus Kanados veiklos korespondento vietą. Tai padariau, norėdamas deklamuoti savo griežtą protestantą prieš veiklą, mano supratimu nesutinkančią su at-kų ontologija. Nariai stimuliuoja, nelanko kursantų, neskaito mamarandumų ir į susirinkimus ateina ne reparatų susikongertavę išklausty, o tik po susirinkimo užsisukt pornografą ir šokt visokius moteriniškus šokius. Šitokia veikla mano žurnalistiškiems tualetams yra permenkas objektyvas. Mano nuomone tai valdybos kaltė; ir tegaliu stebėtis, kodėl Kontrabandos Komisas jau treči metai valdybos raštų, turto ir portokolų nedezinfeuoja.

Pasinaudodamas šia proga, noriu Jums pasiūsti savo paskutinę korespondentišką kontrabuciją — prašom chroniškam skyriui paminėti, jog mūsų žymusis veikėjas, garsus lakūnas ir dvigubas daktaras Step Mac Nelis ir jo žmona, šiemet celibavo savo sidabrinę vedybų sukaktį ir nusipirko letevizijos preparatą.

Su reveransu,

Jūsų A. Susikamfūzynas

**ATEITININKŲ STOVYKLAI
ITALIJOJE AUKOJO:**

Prel. Vl. Tulaba	\$90.00
J. E. vysk. V. Padolskis	\$30.00
Prel. Ign. Albavičius	\$25.00
Ant. Skridulis	\$25.00
Kun. dr. V. Cukuras	\$20.00
Kun. dr. Z. Smilga	\$5.00
Dr. Ant. Razma	\$10.00
Ant. Ivaška	\$10.00
J. Bulota	\$3.00
Prof. B. Vitkus	\$10.00
Dr. V. Šmulkstys, jr.	\$25.00
Br. Stočkus	\$5.00
Chicagos SAS Draugovė	\$10.00
MAS Chicagos Apygarda	\$10.00
Al. Puida	\$5.00
MAS Putnamo kuopa	\$5.00
Vinc. Sruoginis	\$20.00
MAS Centro Valdyba	\$50.00
Kest. Keblys	\$3.00
Kun. V. Martinkus	\$10.00
ASS Waterburio skyrius	\$30.00
SAS Centro Valdyba	\$25.00
Ateities Klubas Clevelande	\$15.00
Kun. dr. J. Patašius	\$20.00
Kun. dr. J. Petraitis	\$20.00
Kun. dr. J. Grabys	\$20.00
Kun. Alf. Sušinskas	\$15.00
Kun. A. Sabas	\$10.00
Dr. P. Kisielius	\$10.00
Kun. P. Gedvila	\$10.00
Kun. A. Ručšys	\$10.00
Kun. dr. V. Balčiūnas	\$10.00
M. Aukštaitė-Navikevičienė	\$10.00
Kun. dr. V. Kazlauskas	\$10.00
Kun. K. Rickus	\$5.00
Prel. Fel. Bartkus	\$5.00
Kun. Al. Klimas	\$5.00
Vl. Radavičius	\$5.00
Kun. K. Balčys	\$5.00
J. Žadeikis	\$5.00
Kun. P. Kura	\$5.00
MAS Chicagos (Marijos) kuopa	\$5.00
Kun. A. Kontautas	\$5.00
Kun. V. Bitinas	\$5.00
Kun. V. Dabušis	\$10.00
Ateitininkų Feder. V-ba	\$219.00
M. Šarkienė 2 sv. angliškus; Kun. V. Kamaitis 5 sv. angl.; O. Iškaus- kaitė 2/5 sv. angl.; Kun. J. Gu- tauskas ir Škotijos lietuviai 20 sv. angl.; p. Kirvaitytė 10 šil. angl.; Melbourno ateitininkai sendraugiai 8/5 sv. australiškų.	
Visiems aukojusiems Federacijos Valdyba ir Europos ateitininkai nuoširdžiai dėkoja.	
Aukos 'Ateičiai'	
Prof. B. Vitkus , Brockton, Mass., atsiuntė 15 dol., apmokėdamas 5- kiems Vasario 16-sios gimnazijos, Vokietijoje, ateitininkams Ateities prenumeratą 1956 metams. Ačiū labai. Dar 25 prenumeratos Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkams yra neapmokėtos, laukia geradarių.	
Kun. dr. M. Ražaitis , Newtown, Pa., ir Val. Indrulėnas , Chicago, Ill., atsiuntė po 10 dol. Ateities garbės prenumeratai 1956 m.	
MAS Bostono kuopa Ateities rei- kalams paskyrė 50.00 dol.	

RAŠO K. MERKIS
Auga naujos jėgos

Džiugu, matant naujas lietuvių šachmatų pajėgas. Chicagoje turime ekspert klasės lošėją studentą Kazį Jakštą, kuris Chicagos miesto pirmenybėse užėmė trečią vietą iš 40 dalyvių (pirmas mūsų meisteris Povilas Tautvaiša), o didelėse Trans-Mississippi p-bėse Jakštas dalinosi pirmą vietą su laimėtoju, tuo pačiu P. Tautvaiša. Dalyvavo 62 žaidėjai. Australijos jaunių pirmenybėse 17-metis Sydnėjaus universiteto studentas J. Venclovas dalinosi antrą vietą. So. Bostono lietuvių trečioji komanda, kurioje žaidė trys jaunuoliai: Saulius Vaičaitis (komandos kapitonas), 12-metis Gediminas Kuodis ir 16-metis Edmundas Spirauskas, laimėjo pirmą vietą savo klasėje Bostono tarpklubinėse rungtynėse, nepralaimėjusi nė vienu rungtynių. Vaičaitis surinko 4½ taškų (iš 6), o Kuodis 4 tš. Antros komandos dalyvis 17-metis Gediminas Šveikauskas laimėjo tašką Massachusetts komandai rungtynėse su Connecticut rinktine. Šį rudenį G. Šveikauskas jau žais pirmoj lietuvių komandoj tarpklubinėse Bostono p-bėse.

Pernykštis Clevelando jaunių meisteris Gytis Bartkus įkeltas į A klasės žaidėjus.

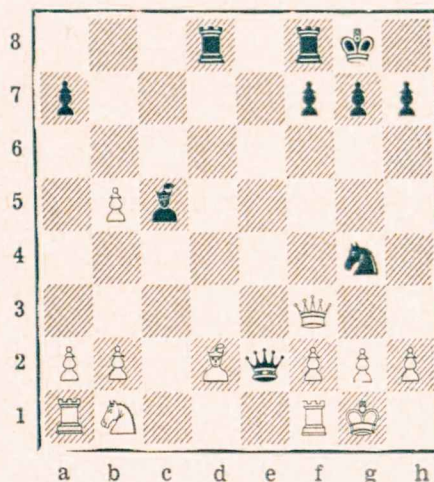
Figūrų vertinimas

Valdovė yra lygi 2 bokštam arba trimis lengvoms figūroms (lengvomis figūromis vadinami rikis ir žirgas) arba 9 pėstininkams. Bokštas yra lygus 4½ pėstininko. Rikis arba žirgas yra lygus maždaug 3 pėstininkams. Skirtumas tarp lengvos figūros ir bokšto vadinamas kokybe (exchange). Kokybe praktiškai lygi maždaug dviem pėstininkams, kas partijos pabaigoje dažnai yra lemiamas. Žinoma, šie vertinimai yra tik apytikriai. Pav., geroj pozicijoje atsistojęs žirgas kartais būna vertingesnis už kur nors užkištą bokštą. Rikis yra vertingesnis už žirgą, kai pėstininkai išsiskirstę dviejuose sparnuose. Rikis įmanoma greičiau permesti iš vieno sparno į kitą.

Vaitonio deimantukas

1936 m. Muencheno šachmatų olimpiadoje, laike rungtynių Islandija — Lietuva, Povilas Vaitonis žaidė su Thorwaldssonu. Vaitonis paaukojo 2 pėstininku už atdaras linijas savo figūrom. Po dvidešimto baltų ėjimo Vf3, gavosi tokia padėtis:

Juodi — Vaitonis: Kg8, Ve2, Bd8, f8, Rc5, Žg4, Pa7, f7, g7, h7, (10).

Balti — Thorwaldsson: Kg1, Vf3, Ba1, f1, Rd2, Žb1, Pa2, b2, b5, f2, g2, h2 (12).

Čia Vaitonis lošia aštriai. 20. — V:f1+!! 21. K:f1 Ž:h2+ 22. Ke2 Ž:f3 23. K:f3 Bfe8 24. Rc3 Bd3+ ir balti pasiduoda. Partija įkelta į Olimpiados rinktinių partijų rinkinį. Tas rungtynes Lietuva laimėjo santykiu 4½:3½. Taškus pelnė: Vistaneckis, Vaitonis, Tautvaiša, Baik-

vičius po vieną ir Luckis ½. Povilas Vaitonis dabar Hamiltone. 1951 m. buvo Kanados meisteris, 1950 ir 1953 — Ontario provincijos meisteris.

Užd. N1 sprendimas:

1. Bg1! Rg7 (jei 1 — Bg7, tai 2. Bgd1 ir sekantis ėjimas matas). 2. Kc7 (juodieji kur nors) 3. Bga1 — matas.

AIDAI

ISLEIDŽIA SPECIALŲ KULTŪROS KONGRESO IR DAINŲ ŠVENTĖS NUMERĮ. JAME BUS VISOS PASKAITOS, PRANEŠIMAI, KONGRESO BEI DAINŲ ŠVENTĖS APRASYMAI. NUMERIS BUS ŽYMIAI PADIDINTAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS. KURIE NESIPRENUMERUOJA "AIDŲ", O NORĖTŲ ŠI VERTINGĄ LEIDINĮ TURĖTI, PRASOMI IKI RUGSĖJO 10 D. PRANEŠTI ADMINISTRACIJAI, PRISIUNČIANT 1 DOLERĮ.

680 BUSHWICK AVE.
 BROOKLYN 21, N. Y.

VYTAUTO AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

yra geriausia dovana vardinių,
 gimtadienių ir mokslo metų
 pradžios progomis.

Užsakymus siųsti

A T E I T I S

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KAINA 6 DOL.

B. KUČINSKO BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

HOLY LIGHT

CANDLES MFG. CO.

SAVININKAS — B. KUČINSKAS

35 SO. 8th STREET,
 BROOKLYN 11, N. Y.

Tel.: EVergreen 7-2155 (9—5 val.)
 kitomis valandomis:
 Illinois 8-7118

ATEITIS, 1956 M. NR. 7

80, 725, 128